

ZAPISNIK

**prvega rednega zasedanja plenuma MLO
glavnega mesta Ljubljane,
ki je bilo dne 15. januarja 1951
v sejni dvorani MLO,
Mestni trg 1**

Z a p i s n i k

prvega rednega zasedanja skupščine Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane, ki je bilo v ponedeljek 15. januarja 1951 od 8. do 13. ure in od 13.30 do 19. ure v sejni dvorani Mestnega ljudskega odbora, Mestni trg 1/I.

Predsednik dosedanjega Izvršilnega odbora tov. Matija Maležič pozove najstarejšega ljudskega odbornika tov. dr. Pretnarja Jožeta, da v smislu zakona o ljudskih odborih predseduje zasedanju do izvolitve stalnega predsedstva ljudskega odbora.

Tov. dr. Pretnar Jože prevzame začasno mesto predsednika ljudskega odbora, začne zasedanje ter uvodoma prečita ukaz Prezidija Ljudske skupščine LRS šte. 238, s katerim se sklicuje novoizvoljeni ljudski odbor Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane, izvoljen na volitvah dne 7. januarja 1951, k prvemu zasedanju, ki se vrši 15. januarja 1951 ob 8. uri zjutraj v sejni dvorani Mestnega ljudskega odbora, Mestni trg št. 1.

Po prečitaniu ukaza predlaga, da se pošljejo pozdravne brzojavke: podpredsedniku vlade FLRJ tov. Kardelju, Prezidiju Ljudske skupščine LRS in predsedniku vlade LRS tov. Mihi Marinku.

Skupščina z navdušenjem in soglasno sprejme predlagane brzojavke.

Začasni predsednik dr. Pretnar Jože pove, da je v smislu zakona o ljudskih odborih potrebno izvoliti začasnega zapisnikarja in prosi zadevnega predloga.

Tov. Resnik Julči predlaga za zapisnikarja tov. Šindič Zlata, tajnika RLO IV. — Soglasno sprejeto.

Začasni predsednik dr. Pretnar Jože poroča, da je v smislu zakona potrebno izvoliti začasno verifikacijsko komisijo.

Na predlog tov. Tratnika Staneta se izvolijo v začasno verifikacijsko komisijo naslednji tovariši:

Predsednik: *Flegar Avgust*;

člana: *Stepišnik Vida*,
Jakopič Vekoslav.

Soglasno sprejeto.

Začasni predsednik odredi nato 15-minutni odmor, v katerem naj verifikacijska komisija izvrši svoje delo.

Po končanem odmoru poda svoje poročilo *verifikacijska komisija*, ki je ugotovila, da je na podlagi predloženega volilnega materiala izvo-

ljenih v mestni ljudski odbor 120 odbornikov, ter predlaga, da se odobrijo mandati vsem ljudskim odbornikom, in to:

Avšič Jaka, Babnik Andrej, Bajuk Stana, Beninger dr. Jože, Bežek ing. Nikolaj, Boh Jože, Bukovec Alojzij, Bole Dušan, Borštnik Franc, Boruta-Dolgan Ančka, Božič Lado, Černe Stane, Debevc dr. Franc, Dečman Vinko, Demšar Antonija, Di Batisto Franc, Dernovšek Viktor, Drobež Franc, Flegar Avgust, Goričan Marija, Gorjanc Jožko, Gorkič Hilarij, Gostiša Mihaela, Gradič Miha, Gruden Andrej, Jakopič Vekoslav, Jančar Marija, Jelenc Aleš, Jelovšek Jože, Jurančič Janko, Jurca Branka, Kavčič Jože, Kimovec-Žiga Franc, Klavžar Alojzij, Koprivec Stane, Kosmatin Jože, Košir Jože, Koračin Jože, Kovač Albin, Kovačič Leo, Krajgher Uroš, Kreačič Ivan, Kregar Stane, Kristan Ivan, Kri-
vic Vlado, Kušar Karel, Kutin Franc, Kveder Fani, Lapajne-Oblak ing. Sonja, Letnar Anton, Letonja ing. Emilija, Luštek Miroslav, Maček Leopold, Maček Tone, Majer Boris, Maležič Matija, Matoh Ivan, Miklav-
vič Zvone, Mavrič Edo, Mirtič Franček, Modic dr. Heli, Mojšker Janez, Mostar Ignac, Naglič Stane, Nebec Franc, Novak Franjo, Očepek Alojzij, Onič Franc, Ostanek Franc, Pangeršič Franc, Pečaver Albina, Pelko Gašper, Pernuš Ančka, Peternel Franc, Pleško Srečko, Plevnik Jože, Podbregar Erna, Prešeren Mirko, Pretnar dr. Jože, Prezelj ing. Marijan, Pogačar Jakob, Pogačar Niko, Prohinar Janko, Ponikvar Janez, Rakar Iva, Repič Ivanka, Repinc Ivan, Resnik Julči, Rudolf Anica, Sever Stane, Sitar Franc, Skitek Ermin, Slapničar Jože, Stare ing. Ostoja, Stepišnik Vida, Suhadolc Anton, Šefic Ludovik, Šega Bojan, Šindič Zlato, Škerlavaj Milan, Štefan Edi, Šter Milan, Šubic Miran, Šušteršič Jernej, Tratnik Stane, Trtnik Alojzij, Turnher Edo, Valič Viktor, Vonta Jože, Vojska Danilo, Volavšek dr. Josip, Vrhovec Slavko, Vrščaj-Holy Zima, Vršnik Alojzij, Zajc Franc, Zdešar Henrik, Zlatner Peter, Zor Jože, Zupet Avgust, Žagar Fani.

Verifikacijska komisija je ugotovila, da je od vseh 120 odbornikov navzočih 109, 7 odbornikov je opravičeno odsotnih, 4 odborniki pa se niso opravičili.

Začasni predsednik da poročilo verifikacijske komisije in odobritev mandatov ljudskim odbornikom na glasovanje.

Soglasno sprejeto.

Začasni predsednik *dr. Pretnar* Jože nato nadaljuje: Novi zakon o ustroju in delu ljudskih odborov pomeni velik korak v nadaljevanje izoblikovanja naše ljudske oblasti, ki je eden glavnih temeljev naše socialistične zgraditve. Naša dolžnost je, da naloge, ki jih stavi ta zakonodaja delu ljudskih odborov, vršimo vsak zase in vsi skupno najvestneje in z največjo predanostjo. Zato vas pozivam, da položimo v smislu zakona o volitvah odbornikov ljudskih odborov prisego:

Ljudski odborniki prisežejo v zboru:

»Prisegam pri svoji časti in pri časti svojega naroda, da bom zvesto služil ljudstvu, da se bom držal ustave in zakonov, da bom varoval in branil demokratične pridobitve narodnoosvobodilne vojne in ljudske revolucije, ki so uresničene v ljudski oblasti, da bom vestno in vdano izpolnjeval svoje dolžnosti in pri tem zastavil vse svoje moči za zgraditev socializma, za napredek svojega naroda, Ljudske republike Slovenije in skupne države Federativne ljudske republike Jugoslavije.«

Nato podpisujejo ljudski odborniki besedilo prislege.

Začasni predsednik prosi predloga za izvolitev stalnega predsedstva ljudskega odbora.

Tov. Sitar Franc: V zvezi s čl. 21. novega Zakona o ljudskih odborih je potrebno na prvem zasedanju novo izvoljenega ljudskega odbora izvoliti stalno predsedstvo, ki bo vodilo delo ljudskega odbora med zasedanjem, skrbelo za izvršitev sklepov in tudi vodilo evidenco o delu posameznih poverjeništev, in predlagam

za predsednika: tov. Krivica Vlada,

za podpredsednika: tov. Mačka Poldeta,

za sekretarja: tov. Pečaver Albino.

Plenum z velikim odobravanjem izvoli predlagane člane v stalno predsedstvo ljudskega odbora.

Stalno delovno predsedstvo zavzame svoje mesto in nadaljuje z delom.

Predsednik zasedanja Krivic Vlado:

Tovariši in tovarišice! Dovolite mi, da spregovorim nekoliko besed, preden preidemo na dnevni red zasedanja. V svojem imenu kot v imenu vsega izvoljenega stalnega predsedstva ljudskega odbora se zahvalim ljudskim odbornikom za izkazano zaupanje. Poudarim, da smatram za svojo osnovno dolžnost, voditi in usmerjati delo našega Mestnega ljudskega odbora v smislu naših socialističnih zakonov, ki bo ustrezalo stremljenjem našega delovnega ljudstva in naših volivcev. Zavedamo se, da bomo to svojo dolžnost lahko v celoti izvršili takrat, kadar bomo v sami naši mestni skupščini razvijali konstruktivno diskusijo in kritiko v smislu razvijanja in poglobljanja naše ljudske demokracije. Nadalje, da se bomo zavedali, da najtesnejši stik z našimi volivci omogoča naše plodno delo. Na ta način je dana možnost, da bomo pravočasno in v celoti odpravili pomanjkljivosti in nepravilnosti v našem gospodarskem, kulturnem, političnem in upravnem delu.

Z volitvami v mestne in rajonske ljudske odbore je bila dejansko zaključena faza volitev v tem obdobju. Volilni rezultati so jasno dokazali razpoloženje našega delovnega ljudstva. Te volitve brez dvoma pomenijo utrditev naše oblasti in velik uspeh, ki je bil dosežen ob tej priliki. Dejstvo, da je v mestu Ljubljana odpadlo na skrinjico brez liste le dva procenta vseh volivcev, dokazuje, kakšno je razpoloženje in kakšna je zavest našega delovnega ljudstva v glavnem mestu naše republike. Ta uspeh, ki ga je dosegla naša OF in Partija, je še veliko pomembnejši, ker so se te volitve vršile v času, ko živimo v precejšnji napetosti, ko so pogoji za ustvaritev vojne psihoze in ko se borimo proti posledicam najostrejše ekonomske blokade vzhodnih informbirojskih držav, ki nam graditev socializma še otežujejo. Uspehi, ki smo jih dosegli, temelje na pravilni naši zunanji politiki, ki je dosledna mirovna politika, dalje na energičnih ukrepih, ki jih je podvzelo naše državno vodstvo v odločni borbi proti birokratizmu in dosledni decentralizaciji izvrševanja ljudske oblasti, ki se kaže v ustvaritvi delavskih svetov in v prihodu oblasti v roke delavcev. To so poleg aktivnih frontnih in partijskih organizacij, ki te ukrepe ustvarjajo in podpirajo, razvijajoč najširšo iniciativo naših množic, osnovni vzroki, da smo to dosegli. Prepričan sem, da bo tudi naša skupščina delala v tem duhu in tudi doprinesla svoj delež v nadaljnji graditvi socializma v naši državi.

Preden preidem k predlogu dnevnega reda, predlagam izvolitev komisije za pretresanje predlogov za svete in komisije ljudskega odbora.

Tov. *Pleško* Srečko predlaga v navedeno komisijo naslednje tovariše:

Predsednik: Kovačič Leo,

Člani:

Repinc Ivan,
Zdešar Henrik,
Zupet Avgust,
Vršnik Lojze,
Maček Tone,
Žagar Fani,
Šega Bojan,
Šefic Ludovik,
Prešeren Mirko,
Ponikvar Janez,

Černe Stane,
Tratnik Stane,
Jančar Mici,
Kavčič Jože,
Ocepek Lojze,
Jelovšek Jože,
Kovač Albin,
Zajc Ivan,
Debevc dr. Franc,
Beninger dr. Jože.

Soglasno sprejeto.

Predsednik zasedanja tov. *Krivic* predlaga nato naslednji
dnevni red:

1. Poročilo dosedanjega IO.
2. Diskusija.
3. Poročilo o organizaciji novega IO.
4. Izvolitev novega Izvršilnega odbora.
5. Izvolitev svetov in komisij ljudskega odbora.

Soglasno sprejeto.

1. Poročilo dosedanjega Izvršilnega odbora

Dosedanji predsednik IO tov. *Maležič* Matija poda naslednje poročilo:

Tovariši in tovarišice ljudski odborniki! Dolžnost dosedanjega Izvršilnega odbora je, da novemu ljudskemu odboru poda poročilo od zadnjega zasedanja MLO. Ker pa je bilo to zasedanje pred kratkim, mislim, da ne bi bilo potrebno podati poročilo o delu IO od zadnjega zasedanja, ker v tem času ni bilo bistvenih stvari. Zaradi tega bi izkoristil to priliko, da novi ljudski odbor seznanim na kratko z vsemi problemi, ki so se v zadnjih letih postavili pred Izvršilni odbor, da nakažem splošno sliko o stanju gospodarstva, kulturnoprosvetnega in upravnega dela v Ljubljani tako, da bodo novi odborniki lažje razumeli, kakšne so njih naloge na osnovi stanja, ki ga bo dosedanji IO predal novemu IO. Na vse naloge, zlasti v gospodarstvu, je treba gledati s stališča celotnega jugoslovanskega gospodarstva in celotnega razvoja graditve socializma. Mnogo je še stvari, ki niso urejene tako kot si želimo — tu mislim predvsem komunalno gospodarjenje. Zavedati pa se moramo, da je pri graditvi socializma osnovna stvar, da zgradimo ključne objekte, ki so važni za nadaljnjo graditev socializma. Tu je najvažnejša graditev težke industrije, v zadnjem času tudi oborožitvene industrije. Naši delovni ljudje so že neštetokrat dokazali, da se tega zavedajo in da se morajo zaradi tega še marsičemu odreči, zlasti še po resoluciji Informbiroja, ko so Vzhodne države organizirale

blokado, kar je situacijo še poslabšalo. Zaradi tega smo se morali še v večji meri nasloniti na lastne sile, skrbeti za vsako ceno, da ne napravimo ničesar, kar bi ogrozilo našo neodvisnost. Da tempo graditve industrije še pojačamo, bo potrebno še marsikatero nalogo s področja lokalne industrije začasno in zavestno odložiti na bodoči čas. Pri tem se moramo zavedati, da ravno graditev naših ključnih objektov daje garancijo, da bomo na osnovi novo zgrajene industrije v bodoče lahko neprimerno laže prispevali k lokalni dejavnosti kot doslej oziroma kot kdajkoli v bivši Jugoslaviji.

V nadaljnjem poročilu bi na kratko seznanil novi ljudski odbor o dejavnosti po posameznih poverjeništvih, ne spuščal pa bi se v podrobnosti in ne bi obravnaval posameznih problemov, temveč bom skušal podati celotno sliko.

1. Poverjenišтво za lokalno industrijo. Naša lokalna industrija je v drugi mandatni dobi ljudskega odbora doživela precejšnji razvoj predvsem zaradi nacionalizacije, deloma pa tudi na osnovi samostojnega urejanja in organiziranja novih lokalnih podjetij. Stanje naših podjetij lokalne industrije je naslednje:

a) Tekstilna stroka (7 podjetij):

Pletenina,
Angora,
Volnenka,
Bombažna tkalnica,
Žima,
Dežnik,
Totra.

b) Živilska stroka (5 podjetij):

Vinocet,
Ljubljanska tovarna hranil,
Testenine,
Alko,
Šumi.

c) Papirno-kemična stroka (5 podjetij):

Kartonažna tovarna,
Kuverta,
Karton,
Ilirija,
Torbica.

d) Kovinska stroka (5 podjetij):

Unitas,
Elektra,
Tribuna,
Zmaj,
Mestno strojno podjetje.

e) Lesna stroka (3 podjetja):

Žaga — Ljubljana,
Stavbeno mizarstvo,
Tovarna zamaškov.

Skupno imamo v Ljubljani 25 lokalno industrijskih podjetij z 48 obrati brez industrijskih podjetij gradbenega materiala, katerih je po številu 4.

Osnovna sredstva vseh podjetij znašajo din 125,478.892.—, lastna obratna sredstva pa din 99,021.061.—.

Do pred kratkim se je upravljala lokalna industrija skupno z obrtjo v enem poverjeništvu. Z razvojem same lokalne industrije, posebej pa še glede na važnost močnejšega razvijanja obrti, je Izvršilni odbor pred meseci ločil lokalno industrijo od obrti in osnoval samostojno poverjenišтво. Osnovna težava je bila ves čas in je še danes v pogledu delovne sile, ne toliko v pogledu števila delavcev kot v pomanjkanju strokovne delovne sile, zlasti še, ker je bilo treba vsa ta leta precejšnje število kvalificiranega kadra naše lokalne industrije dajati v zvezna podjetja za čimprejšnjo kapitalno zgraditev. Kljub temu zasledujemo stalen porast proizvodnje po vrednosti naše lokalne industrije. Leta 1947 je znašala vrednost proizvodnje 370 milijonov dinarjev. Vrednost plačnega fonda lokalne industrije je znašala leta 1947 — 52,000.000 din, leta 1950 — 140.000.000 din, število zaposlene delovne sile leta 1947 — 1573 ljudi, leta 1950 — 3492 ljudi. Če vzamemo kot indeks 100 v letu 1947, kaže porast delovne sile v letu 1948 na 164, v letu 1949 — 201, v letu 1950 pa 254. Skupna vrednost proizvodnje na enega delavca leta 1947 — 270 tisoč, leta 1950 — 276 tisoč. Prav tako je lokalna industrija vsa leta izpolnjevala letni plan, medtem ko v letu 1950 skupni letni plan proizvodnje ni bil dosežen v nekaj procentih, in to v tekstilni stroki, ker naša lokalna industrija ni dobila dovoljne količine surovin.

Razvoj nekaterih podjetij kaže naslednjo sliko:

»Pletenina« je imela ob prevzemu pod 100 zaposlenih, danes jih ima preko 400. Od prejšnjih ca. 50 artiklov izdeluje danes preko 130 artiklov.

»Angora« je podedovala od nacionaliziranih pletilnic zgolj iztrošene stroje in del delovne sile. Organizirana je sedaj kot čvrsta industrija z dobro urejeno konfekcijo, izurja nekvalificirano delovno silo, zaposluje 250 ljudi.

»Stavbeno mizarstvo« je zaposlovalo 16 ljudi, danes jih ima 130.

»Žaga — Škofljica«. Podjetje smo podedovali opustošeno in požgano, danes je pa to moderen obrat z lastnim industrijskim tirom. Sami sekamo les za potrebe investicij in reproduciramo za potrebe Ljubljane.

Pri podjetju »Unitas« je bila zgrajena nova livarna, ki je že v obratu.

»Tribuna« se je iz prejšnje popravilnice koles in otroških vozičkov razvila v tovarno otroških vozičkov. V letu 1947 je izdelala 480 vozičkov, v letu 1950 pa že 4200.

»Ilirija« je bila ob prevzemu zanemarjen obrat, brez surovin, brez vodstva in redne proizvodnje. Podjetje, ki je danes organizirano, povečano za obrat kozmetike in glavnikov, proizvaja okrog 40 artiklov ob le malenkostnem povečanju delovne sile.

»Žika« proizvaja poleg prejšnjega praženja žitne kave še fosfatno moko, vanilij sladkor, pecilni prašek, zgrajen je tudi nov obrat za ovsene kosmiče.

Od vseh pa je napravil največji razvoj »Vinocet«, ki se je razvil iz prejšnje kisarne v veliko tovarno, ki v celoti krije potrebe ozimnic za Ljubljano in zalaga tudi druge industrijske centre.

Podjetje »Volnenka« je svoje stroje nabrala širom po Sloveniji. Z velikim trudom so bili usposobljeni in montirani tako, da je danes lep obrat z lastno konfekcijo.

2. Poverjenišтво za obrt. Na področju obrti je zastavil IO precej truda, vendar bistvenih uspehov tu ni bilo. Znani so problemi pomanjkanja obrti zlasti v nekaterih strokah. Osnovna stvar je, da obrtništvo sprostimo čvrstih planskih nalog in ga usmerjamo v reševanje uslug prebivalstvu in tako olajšamo življenje ljudi v mestu; po drugi strani pa je treba težiti po dvigu kvalitete obrtnih izdelkov in znižanju cen uslugam. Navedel bi nekaj najbolj perečih problemov v pogledu pomanjkanja delovne sile kot tudi glede kapacitete posameznih obrtnih strok:

V čevljarski stroki pride v letu 1950 — 213 potrošnikov na 1 delovno silo;

v krojaški stroki 77 potrošnikov na 1 delovno silo;

v brivsko-frizerski stroki 285 potrošnikov na 1 delovno silo;

v fotografski stroki 1259 potrošnikov na 1 delovno silo;

urarji — 3164 potrošnikov na 1 delovno silo;

precizni mehaniki — 1371 potrošnikov na 1 delovno silo;

avtomehaniki — 869 potrošnikov na 1 delovno silo;

ključavničarji — 781 potrošnikov na 1 delovno silo;

kleparji — 1225 potrošnikov na 1 delovno silo;

instalaterji vodnih in parnih naprav — 1928 na 1 delovno silo;

elektroinstalaterji — 1586 na 1 delovno silo;

soboslikarji — 318 na 1 delovno silo;

mizarji — 171 na 1 delovno silo;

popravljalci dežnikov — 10.361 na 1 delovno silo,

pralnice in kemične čistilnice — 1092 na 1 delovno silo.

Pereče stanje je zlasti v vprašanju števila vajencev. V letu 1948 je bil na 10 zaposlenih obrtnikov 1 vajenec, v letu 1950 pa pride 1 vajenec na 13 obrtnikov. To se pravi malenkostno izboljšanje, toda le v nekaterih strokah. Kritično je stanje zlasti pri urarjih, dimnikarjih, frizerjih in bo moral novi Izvršilni odbor kot tudi celotni ljudski odbor vprašanju obrtništva posvetiti veliko pozornost ter razvijati obstoječe stanje in skrbeti za povečanje števila vajencev in eventualno tudi prisiliti obrtnike, da bodo sprejemali vajence v uk.

3. Poverjenišтво za trgovino in preskrbo vrši važno nalogo v vseh zadnjih letih kot tudi še danes. Zadnje mesece je uspelo kriti garantirano preskrbo 100%. V prvi polovici letošnjega leta je bilo stanje preskrbe najslabše od vseh zadnjih treh let. Vprašanje garantirane preskrbe se je začelo uspešno reševati v zvezi z organizacijo potrošniških svetov, ki so organizirani v trgovini s specerijskim blagom. Naloga bo, da se ti sveti čim bolj krepijo. Nadaljnja važna naloga v naši trgovini bo, da bomo odprli več trgovin naših državnih posestev. Ena trgovina državnih posestev že posluje na Celovski cesti. Vloge te trgovine nekateri ne razumejo, češ da so cene v državni trgovini previsoke, vendar se je treba zavedati, da bo z razširitvijo

mreže trgovin državnih posestev izvršena močna intervencija v pogledu zniževanja cen proste prodaje na trgu. Prav tako bodo morale KOZ preko Zadrúžnega sklada mesta in okolice organizirati svojo trgovino in tako prispevati večji dotok artiklov na trg, kar bo imelo za posledico zniževanje cen.

Kar se tiče trgovske mreže, bi omenil, da smo imeli

leta 1947 1035 poslovalnic,
leta 1948 691 poslovalnic (po nacionalizaciji),
leta 1949 771 poslovalnic,
leta 1950 711 poslovalnic.

Vodilna trgovska podjetja v Ljubljani so »Tekstil«, »Izbira«, »Kovina«, »Prehrana« in »Na-Ma«.

Kader v trgovini:

v letu 1948 — 3616 uslužbencev,
v letu 1949 — 3221 uslužbencev,
v letu 1950 — 2790 uslužbencev.

Po posameznih poslovalnicah pa je odpadlo v letu 1948 — 5,25, v letu 1949 — 4,18 in v letu 1950 — 3,92.

Iz zgornje slike je razvidno, da se je število zaposlenih močno znižalo in to predvsem v septembru in oktobru preteklega leta.

4. Komunalna dejavnost. Ob tem vprašanju imamo v zadnjem času največ težav in se pojavlja tudi največ pritožb prebivalstva. Samokritično moramo priznati, da je IO nekako do pred letom dni to vprašanje zanemarjal na ta način, ker ni predvideval težke situacije, ki je nastala v komunalni dejavnosti zaradi odvzema delovne sile. Tako smo n. pr. gradili objekte na Pšati kot tudi stanovanjske objekte v Ljubljani na ta način, da smo delno odvzeli delovno silo iz podjetij: Kanalizacija in Uprava cest. V bodoče bo pa potrebno prav na ta podjetja usmeriti večji dotok delovne sile.

Mestni vodovod je bil zgrajen pred 60 leti za potrebe 30.000 prebivalcev, čemur primerno so bili zgrajeni tudi glavni cevovodi in celotna kapaciteta vodovoda. Od leta 1890, ko je bil vodovod zgrajen, ni bilo vloženih v ta obrat bistvenih investicij. V zadnjem času se v Mestni vodovod investirajo precejšnji zneski, vendar le v smeri azširitve omrežja, ki znaša danes okrog 200 km. Vode je premalo zlasti v poletnih mesecih. Mestni vodovod zahteva še 10-milijonske investicije, ker bo potrebno zgraditi nov vodnjak in nov četrti cevovod. Zato pa je potrebno ogromno železa, naše železarne pa še niso v stanju, da bi zadostile tem potrebam. IO je začel izvajati načrt o gradnji nove črpalke v Klečah in v Jaršah, s čimer bo rešena najbolj kritična situacija glede vode na teritoriju Most in Zelene jame. V precej kritičnem stanju je tudi vprašanje samih hišnih instalacij. Po drugi strani pa se kaže nepravilen odnos, ki ga ima prebivalstvo do trošenja vode, ko gre 40 % načrpane vode neizkoriščene v izgubo ter bo treba v tej smeri potrebno ukreniti.

V letu 1941 je imela Ljubljana 100 km kanalizacijskega omrežja, danes 116,5 km. Nujno potrebno bo zgraditi še 18,8 km kanalov, ter

popraviti 14 % vsega omrežja. Pri novih gradnjah, zlasti večjih objektov — institutov, investitorji ne skrbijo za istočasno gradnjo potrebnih komunalnih naprav, kar stanje otežuje in je nepravilno. V bodoče se ne bo dovoljevala gradnja objektov, pri katerih ne bo predvidenih potrebnih komunalnih naprav.

Zbiralni kanal, ki se je začel graditi pred 2 letoma in je zgrajen do Tyrševe ceste, se v tekočem letu verjetno ne bo dalje gradil zaradi pomanjkanja delovne sile, nujno pa bo, da se bo k nadaljnji graditvi pristopilo v letu 1952. Pristopilo pa se je h kanalizaciji na področju Št. Vida, ker greznice, ki propuščajo fekalije, okužujejo talno vodo in je nevarnost, da ta okužba zajame področje Kleč. Dolžnost šentviškega prebivalstva je, da pri gradnji kanalizacije pomaga z delovno silo, in se mora zavedati, da je to ena največjih investicij, ki so se doslej gradile v Št. Vidu.

Mestna plinarna je star obrat, zgrajen pred 90 leti, zgrajen na slezijski premog, medtem ko se po osvoboditvi uporablja le domači premog, ki pa vsebuje več žvepla. Ker naprave niso zgrajene za premog slabše kvalitete, je tudi kvaliteta plina slabša. Potrebe po plinu znašajo 20.000 kubičnih metrov, proizvodnja pa dosega okrog 7000 m³. Na teritoriju vse Ljubljane je doslej 3669 hišnih priključkov. Z graditvijo novih objektov in s tem zvezano instalacijo novih hišnih priključkov se je povečalo povpraševanje po plinu ter obstoji nevarnost, da bo bržkone potrebno porabo plina omejiti. V gradnji je nova komorna peč, ki bo stopila v tekočem letu v obrat, vendar se količina plina ne bo bistveno povečala zaradi tega, ker bo potrebno eno do dve obstoječi peči zapreti zaradi generalne reparature. Za izboljšanje kvalitete plina si je Izvršilni odbor prizadeval za uvoz električnega katranizerja.

Glede čistoče in lica mesta prizadevanja Izvršilnega odbora niso zadovoljivo uspela in čistoča mesta še vedno ni na zadovoljivi višini. Delna ovira pri tem je povečan promet, v večji meri pa je temu kriva brezbržnost prebivalstva, predvsem ljudi, ki prihajajo v Ljubljano, in pa pomanjkanje delovne sile ter tehnične opreme. Glede snazženja ulic so velika ovira pomanjkanje vode in slabe tehnične naprave ter zato ni mogoče pričeti sistematičnega izpiranja ulic. To pa še ne pomeni, da ne bi bilo treba pojačati čiščenja mesta na drug način.

Mestna vrtnarija je imela v oskrbi leta 1946 — 20.000 m² zelenih površin, v letu 1950 pa 79.000 m², kar pove, da se je v zadnjih treh letih povečal obseg dela Mestne vrtnarije skoraj za 40 %. Razširitev teh površin se je izvršila mnogo s pomočjo frontnih organizacij. Pri tem pa ne smemo pozabati, da se je kvaliteta naših parkov (razen glavnih) znižala. Zato bo potrebno obstoječe površine za vsako ceno kvalitetno izboljšati in se ne zadovoljiti s samo ugotovitvijo, da je Mestna vrtnarija svoj 5-letni plan že dosegla, temveč bo treba po tem vprašanju še mnogo dela in truda.

5. Poverjeništvo za lokalni promet. V okviru mesta imamo za tovorni promet podjetje »Meprom«, ki ima 45 sposobnih tovornih avtomobilov, ki krijejo le 50 % potreb na teritoriju Ljubljane. Predvsem je tu kritično vprašanje garaže, ki še vedno ni zgrajena,

v surovem stanju pa ima podjetje zgrajeno upravno poslopje in delavnice.

Električna cestna železnica je skoraj v celoti taka kot pred vojno, medtem ko se je promet povečal za preko 400%. Pred vojno je bilo letno prevoženih 8—10 milijonov potnikov, danes pa 44—45 milijonov. Že samo te navedbe povedo, kako težko je stanje v našem tramvajskem prometu. Za izboljšanje položaja so bile tramvajskim vozovom priključene prikolice ter so se tudi poletne prikolice preuredile za zimski čas. Izvršilni odbor se je trudil za uvoz tramvajskih motorjev, vozove pa bi izdelali v naših delavnicah. Pereče je vprašanje dvojnega tira proti Št. Vidu, ki bo bistveno izboljšal promet na tej progi, težkoče so le v dobavi potrebnih tračnic.

Po petletnem planu je predvidena vzpostavitev trolejbusne zveze Ljubljana—Ježica, in sicer v letu 1951. V ta namen je bila sklenjena pogodba za dobavo dveh trolejbusnih vozov. Izvršilnemu odboru se je posrečilo dobiti izvenplansko potrebne železne drogeve že v letu 1950 in je te drogeve tudi takoj montiral, kar so nekateri napačno razumeli in kritizirali, češ da drogovci so, trolejbusa pa ni; ta ukrep je bil pa popolnoma pravilen, saj se bo v letošnjem letu lahko takoj po dospetju potrebnih vozov vzpostavil trolejbusni promet. S tem se bo sprostilo nekaj avtobusnih vozov, s katerimi se bo uvedel redni avtobusni promet na progi Ljubljana—Polje, ki nima prave zveze z mestom.

Podjetje »Avtotaksi« se je nekoliko okrepilo z dodelitvijo osebnih vozov, odvzetih raznim ustanovam in podjetjem, tako da upravlja sedaj 35 osebnih vozil ter znaša letni brutto promet 4—5 milijonov dinarjev. To podjetje bo treba okrepiti z dobavo novih vozov in z bolj racionalnim izkoriščanjem neizkoriščenih vozov.

V zadnjih mesecih se je največ govorilo o stanju ljubljanskih cest. Dejansko to vprašanje zdaj najbolj kriči po ureditvi. Danes imamo 2 milijona m² cestnega omrežja. Število cest se je povečalo z zgraditvijo novih stanovanjskih predelov, deloma je prišlo v upravo mesta omrežje cest, ki jih je prej upravljala država, istočasno pa se je z nepravilno preusmeritvijo delovne sile, zaposlene na vzdrževanju cest, na druga dela število zaposlenih skrčilo tako, da pride na 1 delovno silo 9 km cest, medtem ko je pred vojno odpadlo na 1 delovno silo 0,5 km cest. Kljub temu so se nekatere glavne ceste po osvoboditvi tlakovale (Tržaška, Tyrševa, Dolenjska c.). S tem so bile vložene v ceste večje investicije kot jih je vložila bivša Jugoslavija v vseh 20 letih na teritoriju mesta Ljubljane. Spričo močnega prometa pa je situacija še vedno kritična in bo treba v tekočem letu predvsem urediti Streliško, Ižansko, Zaloško in Šmartinsko cesto, ker povzroča ob sedanjem prometu vzdrževanje makadamskega cestišča preveč stroškov. Vzdrževalnih del je bilo izvršenih za nad 40 milijonov dinarjev, in to leta 1946 za 7 milijonov, 1948 — 9 milijonov, 1949 — 10 milijonov in leta 1950 za 15 milijonov dinarjev. Nepravilno pa bi bilo, če bi čakali samo na ureditev modernih tlakov, in je čestokrat prav ta orientacija bila vzrok, da so se ceste zanemarjale. V bodoče bo potrebno mnoge ceste vzdrževati še nadalje, nekatere manjše ceste, predvsem tiste, ki služijo v pretežni večini za dohod k stanovanjskim hišam, se bodo odstopile v upravo

rajonskim ljudskim odborom, deloma aktivom na terenu, ki bodo sami skrbeli za njih vzdrževanje.

6. Poverjenišstvo za stanovanjske zadeve. V letu 1949 je bilo skupno 6700 prosilcev za stanovanja, danes 7400. Od teh je okrog 3000 nujnih primerov. Socialni sestav prosilcev daje naslednjo sliko: 2600 delavcev, 3900 nameščencev, 60 obrtnikov. Poleg tega so še prošnje za Komando mesta, za pisarniške prostore, lokale, obrtniške delavnice, skladišča, menze itd. To težko stanje pa se večja dnevno, če upoštevamo, da je tedensko v Ljubljani 50 porok in 130 rojstev, kar terja zopet nova stanovanja. V letu 1950 je bilo razdeljeno 152 stanovanj in 112 samskih sob v 8 blokih. Z reorganizacijo državne uprave, z znižanjem birokratskega aparata in utesnjevanjem pisarn se je pridobilo v lanski jeseni 14 enosobnih stanovanj, 17 dvosobnih, 17 tri- in večsobnih stanovanj ter 31 sob. Za nadaljnjih 13 stanovanj so že izdelane odločbe, v kombinaciji pa je še 19 stanovanj.

V letu 1945 je bilo zgrajenih 9 objektov s 106 stanovanji, v letu 1946 bloki v Šiški — 18 objektov in 544 stanovanj, leta 1948 — Ambrožev tag — 158 stanovanj in 102 samski sobi. Leta 1950 — 81 objektov s 339 stanovanji. Skupaj je bilo od leta 1945 zgrajeno 331 objektov s 1824 stanovanji, 110 sobami ter 36 sob s 184 posteljami. S tem je vložil Mestni ljudski odbor v gradnjo stanovanjskih blokov in hiš 322 milijonov ali 72% vseh investicij. V zadnjem letu se je poživila graditev stanovanj s strani privatnikov — delavcev in nameščencev. V lanskem letu so privatni investitorji zgradili 64 objektov s 70 stanovanji, skupaj v vseh letih od leta 1945 pa 253 objektov s 359 stanovanji. V gradnji je še 385 hišic, ki bodo leta 1951 končane. S pozitivitvijo gradnje po privatnikih so se mobilizirale skrite rezerve lesa in instalacijskega materiala kot tudi delovna sila. Upad prostovoljne delovne sile na javnih objektih se je preneslo na ta gradbišča, kar je treba smatrati kot pozitivno.

V Ljubljani je skupno 10.063 hiš, od tega odpade na državni sektor 1254 hiš, na privatni sektor 8646, na ostale organizacije 163 hiš. Predvsem so v slabem stanju državne zgradbe in pa privatne večje zgradbe, dočim lastniki majhnih hišic redno in skrbno vzdržujejo svoje stavbe. Za vzdrževanje stanovanjskega fonda bi bili potrebni visoki zneski in krožijo o višini potrebnih sredstev za vzdrževanje različna mnenja. Brez dvoma bi bila potrebna za vzdrževanje stanovanjskega fonda precejšnja množina materiala, pa ne samo to, osnovni problem je zlasti v tem, ker upravitelji hiš ne skrbijo za pravočasno popravljanje stanovanjskih zgradb. MLO je že začel in bo še nadaljeval z izvajanjem uredb o vzdrževanju stanovanjskega fonda in kaznoval vse odgovorne, ki dopuščajo, da se majhne okvare takoj ne popravijo, kar bi se lahko izvršilo z majhnimi stroški.

Za vso komunalno dejavnost, tako za vzdrževanje cest, prometa, stanovanj, kanalizacijo, vodovod, vrtnarijo, bo moral bodoči Izvršilni odbor priskrbeti že v prvih prihodnjih mesecih potrebno delovno silo in jo vzeti kjer koli, najsi bo iz lokalne industrije in drugih podjetij pa tudi iz pisarn, in jo preusmeriti v komunalna podjetja.

7. Poverjenišтво za kmetijstvo. O kmetijstvu se je v zadnjih mesecih že mnogo govorilo in bi nakazal samo nekatera vprašanja. V zadruga je danes vključenih 85% kmetov. Vse KOZ se bodo morale preorientirati na proizvodnjo povrtnine, kar naj bo glavna naloga naših zadrug poleg notranjih organizacijskih in političnih problemov.

Posestvo Pšata, o katerem so mnogi mislili, da bo v nekaj letih dajalo ogromne količine zelenjave za ljubljanski trg, ima 800 ha močvirnega in zaraščenega zemljišča, ki vsebuje dobro zemljo, bo pa treba še ogromno melioracijskih del, da se bo to zemljišče usposobilo za pridelovanje zelenjave. S frontnimi akcijami se je zgradil kanal, ki je odstranil nevarnost poplav, očistilo in zoralo pa se je okrog 50 ha zemlje. Na posestvu so se zgradili objekti za 100 glav goveje živine ter se je začelo s prašičerejo.

Največ kritike pa je deležno posestvo Jesenkovo. To posestvo nima iste perspektive kot Pšata, ker je tu barjanska zemlja, v katero bi bilo potrebno vložiti mnogo več investicij, ki bi pa dajala neprimerno manjši efekt. Zaradi tega se bo na tem posestvu v pretežni meri pridelovala zelenjava, medtem ko bi se zemlja na območju Rakove Jelše prepustila za potrebe živinoreje vse dotlej, dokler ne bo v celoti rešeno vprašanje Barja. K mestnim posestvom spada tudi Kmetijsko posestvo Logatec in Boštanj v grosupeljskem okraju, tako da se je površina mestnih kmetijskih posestev povečala nad 1200 ha.

Stanje živine na teritoriju Ljubljane ni najbolj zadovoljivo. V začetku leta 1950 je bilo v Ljubljani skupaj 4600 goveje živine, 4600 svinj, na koncu leta pa 4500 goveje živine in 5000 svinj. Mestna posestva so pridelala v letu 1950 82.000 litrov mleka, oddala 150 komadov goveje živine, 1200 glav perutnine, 21.600 jaje. V letošnjem letu pa bodo obstoječa podjetja oddala neprimerno večje količine.

8. Poverjenišтво za delo. Osnovna naloga tega poverjenišťa je bila, da je skrbelo in dajalo potrebno delovno silo za gradnjo ključnih objektov. Tako smo mnogo delovne sile iz naših podjetij zaposlili na prioritetnih delih zveznega in republiškega pomena in je bilo celo v letu 1950, ko je že kazal MLO precejšnji odpor proti odtegnitvi delovne sile iz lokalnih podjetij, premeščenih iz mestnih podjetij 425 oseb.

V decembru 1950 je bilo v lokalni industriji pri 16.000 zaposlenih 1500 zaostankov, kar znese nad 11.000 delovnih dni ali nad 1.000.000 dinarjev. To kaže slabo delovno disciplino.

9. Poverjenišťvo za finance. Omejil bi se na finančno moč in finančni promet v okviru Mestnega ljudskega odbora. Blagovni fondi so znašali v prvem polletju 2 milijardi, 23.000.000.—, kupna moč pa 2 milijardi 578.000.000.— dinarjev, kar pove, da je bilo pri ljudeh za ca. 500.000.000 več denarja, kot pa je bilo blagovnih fondov. V drugem polletju pa se je situacija spremenila in so znašali blagovni fondi 2.410.000.000.—, kupna moč pa je znašala 2.187.000.000 in nastane manco za 223.000.000.— dinarjev. Z nepravilno politiko tržnega dobička se je popolnoma izčrpala kupna moč našega delavstva in nameščenstva. Zadnje mesece se je to stanje nekoliko popravilo.

Sredstva mestnih gospodarskih podjetij znašajo:

Osnovna sredstva	din	368,766.622.—
lastna obratna sredstva	din	217,536.296.—
obratni krediti	din	508,840.000.—
Tržni dobiček v letu 1949	din	810,000.000.—
v letu 1950	din	1.000.000.000.—
redni dobiček v letu 1949	din	154.000.000.—
v letu 1950	din	126.000.000.—

Omenil bi še davek na dohodek. V letu 1948 je plačalo 41 % malih kmetov 9 % celotnega davka, 42 % srednjih kmetov 45 % in 17 % velikih kmetov 46 % celotnega davka na dohodek. Iz tega je razvidno, da je davčna politika progresivna in da je veliki kmet više obdavčen od malega. Kupna moč kmeta je še zelo visoka in obstaja, posebno sedaj ob reorganizaciji naše proste trgovine z industrijsko robo, nevarnost, da bo kmečki kupec s svojim denarjem potegnil iz mesta industrijske fonde in jih odtegnil mestnim potrošnikom, na drugi strani pa zaradi močnega povpraševanja dvignil ceno industrijskim artiklom. S sprostitvijo trgovine se bo povečal promet in bo treba skrbeti za porast blagovnih fondov v naših trgovinah, poverjeništvu pa bo moralo skrbeti, da bodo predvsem višje cene tistim artiklom, ki jih kupuje kmet, in nižje tistim, ki jih kupujeta delavec in nameščenec.

Obrtniki pa so bili v letu 1950 obdavčeni takole:

- 57 % malih obrtnikov je plačalo 32 % davka,
- 29 % srednjih obrtnikov je plačalo 33 % davka in
- 14 % velikih obrtnikov je plačalo 35 % davka,

kar kaže tudi na progresivno obdavčenje. Še v večji meri kot se to kaže pri kmetih, velja za obrtnike, da jim ni odvzet presežek kupne moči, čeprav se pritožujejo, češ da so previsoko obdavčeni.

10. Poverjeništvu za kulturo in umetnost. V letu 1950 je Izvršilnemu odboru uspelo razširiti Mestni muzej, ki je bil ustanovljen leta 1937. V preteklem letu je bilo ustanovljeno Mestno gledališče ter je ansambel že naštudiral nekaj iger, nima pa še primernega prostora za predvajanje, ker se vrše v Mladinski dvorani adaptacije. S pospešenim delom bo omogočeno Mestnemu gledališču še v tej sezoni nastopiti s premiero. Prav tako je bilo v preteklem letu ustanovljeno zabavno in lutkovno gledališče. Glede kino podjetij je močno pomanjkanje dvoran in se namerava v bivšem Baragovem semenišču za Bežigradom urediti kino dvorana za območje Bežigrada. Kino je imel v letu 1950 1,963.000 obiskovalcev in 25,800.000.— inkasa.

Proračunska sredstva za razvoj kulturne dejavnosti so znašala v letu 1948 3,000.000.—, v letu 1949 9,000.000.— ter v letu 1950 10,000.000.— dinarjev.

Šentjakobsko gledališče je imelo v sezoni 1946/47 13.000 obiskovalcev, 1947/48 — 17.000, 1948/49 — 24.000 in 1949/50 — 30.000 obiskovalcev.

V tekočem in v prihodnjih letih bo treba izvajati zaščito kulturnih spomenikov, restavrirati rimski zid in zgodovinske stavbe na Starem in Mestnem trgu.

11. Poverjeništvu za šolstvo. S področja šolstva je najbolj problematično vprašanje priskrbe primernih prostorov za ljudsko-šolsko mladino. Po statističnih podatkih bo porastlo število prvošolcev v osnovnih šolah leta 1953 za 500 učencev, naslednje leto pa še za nadaljnjih 1400, tako da bo število osnovnošolskih otrok porastlo od 6200 na 10.500 učencev. Če upoštevamo, da je v mestu samo 16 osnovnih šol, kjer se poučuje celo že v treh turnusih, je gotovo, da bo treba misliti na gradnjo novih šol, vsekakor pa izprazniti že obstoječe šole, ki služijo nešolskim namenom. V Ljubljani je nadalje 9 popolnih gimnazij, ena nepopolna gimnazija, ki se razvija v popolno, dve nižji gimnaziji, dve večerni gimnaziji in ena klasična gimnazija, skupaj 15 srednjih šol z 8250 učenci, in je sorazmerno v Ljubljani visoko število srednjih šol.

12. Poverjeništvu za socialno skrbstvo. Izdatki socialnega skrbstva, t.j. podpore starim in onemoglim, mladinske podpore in domovi starih in onemoglih, znašajo v letu 1947 25.000.000.— din, v letu 1950 pa se dvignejo na 52.000.000.—. Poverjeništvu ima težave z domovi, ker so vsi večinoma izven Ljubljane (Jelšingrad, Dornava, Gornja Radgona). V teh domovih so ljudje, ki so svojo mladost kot tudi starost preživeli in dočakali v mestu in jim je nerazumljivo, da morajo na starost iz Ljubljane. Prav s tega vidika, da se ti ljudje čimprej premestijo v bližino Ljubljane, kjer jim bo lažji obisk svojcev in se jim tako izpolni njih srčna želja, je začel Izvršilni odbor dograjevati Dom za onemogle na Bokalcih, ki je bil že pred vojno predviden za te namene, po vojni pa se dograditev tega doma ni upoštevala v nobenem investicijskem planu in bo tudi v tekočem letu treba z izvenplanskimi deli izvršiti dograditev in jo izročiti svojemu namenu. Domovi za onemogle v Ljubljani in izven nje imajo kapaciteto 818 postelj.

18. Gostinstvo in turizem. V Ljubljano prihaja vedno več gostov, katerim pa Ljubljana ne more nuditi potrebnih prenočišč. Izvršilni odbor se je trudil za vrnitev hotela Štrukelj svojemu namenu, vendar zaradi prevelikega števila študentov, ki so nastanjeni v tem hotelu, ga ni mogoče izprazniti oziroma dodeliti tem študentom druge prostore. Bosta pa v tekočem letu vrnjena za turistične in gostinske namene hotel Bellevue in kavarna Majcen za Bežigradom.

V neposredni okolici Ljubljane bo potrebno odpreti več turističnih točk v smeri proti Iškemu Vintgarju kot tudi proti Podutiku. V letu 1950 se je gostinska mreža širila naprej ter je promet ogromno porastel. Socialistični zakup se je iz prvotnih petih obratov razširil do konca leta na približno 40 obratov, mesečni promet pa je znašal v zadnjih mesecih približno 15.000.000, akumulacija celega leta pa bo znašala od vseh skupaj nad 15.000.000 din. Mesino gostinstvo je v letu 1950 prevzelo tudi republiško podjetje hotel »Union« in odprlo novo turistično točko Podutik. Promet v mestnem gostinstvu se je dvignil v primeri z letom 1948 za 80% in je znašal 420.000.000 din. Da je bil dosežen tak promet, je bilo potrebno večino materiala nakupiti v tujih republikah in je bilo samo vina pripeljanega v Ljubljano izvenplansko 160 vagonov. Celotno gostinstvo mesta Ljubljane je imelo celokupnega prometa v letu 1950 174.000.000 dinarjev.

14. Poverjeništvu za gradnje. Gradbena dejavnost je bila v zadnjih dveh letih realizirana: v letu 1949 s 138.000.000, v letu

1950 s 131.000.000. Struktura delovne sile kaže težave, ki jih imajo gradbena podjetja pri izvajanju svojih nalog. V letu 1947 je odpadlo na enega zidarja 4 do 5 delavcev, v letu 1950 na 2 do 3 zidarje en delavec. Vajencev je bilo v letu 1947 — 51, v letu 1950 — 20, danes pa še znatno manj.

15. Poverjenišstvo za zdravstvo. Statistika kaže, da je bilo število zdravstvenih pregledov

leta 1947	422.000
leta 1950	618.000

Število pregledov na enega zdravnika

leta 1938	5.000
leta 1947	10.000
leta 1950	18.000

Število ordinacijskih ur na enega zdravnika dnevno

leta 1947	3,7
leta 1950	7,8

Število zavarovancev na eno ambulanco

leta 1947	3.393
leta 1950	2.372

Promet lekarn

leta 1939	8.000.000
leta 1947	27.000.000
leta 1950	54.600.000

Nakazana statistika kaže, da se v socialistični državi nudi zdravniška pomoč najširšim slojem prebivalstva in da so zdravstvene ustanove in nabava zdravil dostopne vsakomur.

Kljub temu pa je treba povedati, da se je na račun gradnje stanovanj zanemarjalo reševanje zdravstvenih problemov.

V letošnjem letu bo dan v promet Dečji dom, razširila se bo mreža ambulant, nadaljevalo se bo z gradnjo Poliklinike.

Reševalna postaja je izvršila v letu 1945 — 4700 prevozov, v letu 1947 — 11.000 prevozov, v letu 1950 — 19.500 prevozov. Prevoženih kilometrov je bilo v letu 1945 — 37.000, v letu 1950 — 283.000. Na en reševalni avto je odpadlo v letu 1945 — 6000 km, v letu 1950 — 47.000 km.

Tudi ta statistika pove, kako se lahko danes Ljubljančani poslužujejo ne samo zdravstvenih ustanov, temveč tudi prevozov.

Za zaščito matere in otroka je v Ljubljani Dečji dom, v katerem je bilo pred vojno oskrbovanih 174 otrok, leta 1945 — 370 in leta 1950 885 otrok. Prve jasli so bile osnovane 1948 za 40 otrok, leta 1949 — 3 jasli za 142 otrok in leta 1950 — 5 jasli za 272 otrok. Gradijo se nove jasli za 80 otrok. Poleg tega je odprto otroško zavetišče pri Sv. Ani nad Tržičem in pa v Šiljevici. Število zdravniških pregledov otrok znaša v letu 1948 — 17.000, v letu 1950 — 35.000. Leta 1950 je bila organizirana posvetovalnica za noseče žene, v kateri je bilo izvršenih 7508 pregledov. Pred vojno take posvetovalnice ni bilo.

15. Poverjenišstvo za notranje zadeve. Vprašanje kriminalitete. Zanimivo je dejstvo, da je vlomnih tatvin v socialističnem gospodarskem sektorju 63% več kakor v privatnem, po kriminalnih organih pa je 28,5% vlovov več raziskanih iz privatnega kot iz socialističnega sektorja. Iz tega lahko postavimo dva zaključka:

1. Socialistični sektor odgovorni funkcionarji glede ukrepov zavarovanja veliko slabše čuvajo, če upoštevamo, da je v gospodarstvu socialistični sektor v absolutni višini.

2. Privatni lastniki bolj skrbno čuvajo svoje premoženje in hitreje in pravilneje iščejo ob kaznivih dejanjih pomoči kriminalne službe, kar omogoča kriminalnim organom uspešnejše razkrivanje storilcev. V socialističnem sektorju so neredki pojavi brezbriznosti ali internega raziskovanja v podjetju, ki večkrat onemogočajo kriminalnim organom izsleditev storilcev. Direktor podjetja »Gradis« je bil obveščen o vlovu v podjetje v soboto ob 6. uri zjutraj, prijavil pa je kriminalnim organom vlom šele ob 2. uri popoldne.

Po številu izvršenih kaznivih dejanj so na prvem mestu drobne, priložnostne tatvine, potem slede tatvine dvokoles, žepne tatvine, primeri gospodarske kriminalitete, na zadnjem mestu pa vlomi.

Največ uspehov beležijo naši kriminalni organi pri izsleditvi žepnih tatvin, od katerih je bilo v letu 1950 raziskanih 86,2%, za leto 1948 in 1949 pa skoraj 100% s tem, da je bila letos razkrinkana znana žeparska skupina, ki ji je bilo dokazanih približno 1000 žepnih tatvin. Po procentu raziskanih kaznivih dejanj so na drugem mestu manjše tatvine in vlomne tatvine, sledijo kazniva dejanja gospodarske kriminalitete, najmanj pa je uspehov pri preiskovanju kolesarskih tatvin, ki so zavzele precejšnji obseg.

Ni podcenjevati vprašanja mladinske kriminalitete, ki se omejuje v glavnem na primere priložnostnih tatvin lažje vrste, beležimo pa v letu 1950 tudi nekaj primerov vlomnih tatvin, katerih izvršitelji so bili mladinci pod 18 let starosti. Vzroki za tako stanje med mladino so pomankljiva vzgoja in slabo sodelovanje vzgojnih faktorjev, t. j. staršev, mladinske organizacije, šole in mladinskih vzgojnih zavodov, ter lahkomišelnost zanemarjanje potrebnih strožjih ukrepov v zvezi z omejitvijo nočnega kretanja mladine pod 18 let, omejevanjem obiskovanja nočnih lokalov in večernih zabavnih prireditev, omejevanjem kajenja in pijančevanja ter poostritvijo nadzora nad vzgojnim delom odgovornih vzgojiteljev v zavodih, šolah in družinah. V letu 1950 imamo 71 pobegov iz mladinskih vzgojnih domov. Razumljivo je, da pobeglo mladino njihova trenutna situacija zaradi preživljanja sili k izvrševanju kaznivih dejanj.

S področja protiavijske zaščite bi navedel, da uspeh in udarna moč nista odvisna samo od tehničnih sredstev, ampak da sta razpoloženje in sposobnost ljudstva odločilni faktor vsakega uspeha. Na vprašanje protiavijske zaščite nekateri ne gledajo dovolj resno.

Požarna varnost. Skupno se beleži v letu 1950 — 129 požarov. Vzroki požarov so v 69 primerih malomarnost, v 20 primerih gradbena pomankljivost, v 18 primerih električni tok, v 9 primerih iskra lokomotive, v 1 primeru eksplozija, v 5 samovžigi, v 1 namerni požig in v 6 primerih neugotovljeni vzroki.

S področja upravno-kazenskih prekrškov kaže statistični pregled v letu 1949 in 1950 naslednje stanje:

	1949	1950
Cestnoprometni prekrški	994	527
prekrški zoper javni red in mir	784	438
razširjanje alarmantnih vesti	285	54
omalovaževanje državljanov	78	55
poizkusi prehoda preko državne meje	49	8
prekrški predpisov o prijavi bivanja	37	49
nedovoljena posest in nošenje orožja	18	20
prekrški uredbe o osebnih izkaznicah	15	16
prekrški o prometu z razstrelilnim materialom	5	7
prekrški zoper požarno varnost	1	16
ostali prekrški	139	4
Skupno	2359	1172

Prometnih nesreč je bilo 242, od teh je bilo 70% krivcev odstopljenih javnemu tožilstvu, 20% upravno kaznovanih zaradi prekrška, za 10% pa se krivda osebe ni mogla ugotoviti, ker je šlo za višjo silo.

Vzroki prometnih nesreč:

Zaradi nepravilne hitrosti	79
nepravilna vožnja	87
vožnja brez predpisane osvetljave	3
vožnja brez strokovnega znanja in voznega izpita	2
vožnja v vinjenem stanju	23
uporaba neuporabnega vozila	1
ostalih primerov	47

Posledice teh nesreč:

Smrt potnika	3
smrt pešca	7
huda poškodba potnikov	16
poškodba motornih vozil	101
poškodba vprežnih vozil	3
poškodba tramvaja	40
poškodba dvokoles	34
poškodba živine	2
lažje poškodbe	36

Prijavljena skupna materialna škoda znaša 1,270.309 dinarjev, od tega na škodo ljudske imovine 1,170.309 din, na škodo privatne imovine pa le 100.000 din.

Po podatkih notranje uprave je imelo mesto ob koncu leta 1950 130.127 prebivalcev. Ta številka pa se ne ujema s številko statističnega urada pri vladi LRS, ki je nekoliko manjša.

Kretanje tujcev-inozemcev v mestu Ljubljani pa kaže naslednjo sliko:

v letu 1948	3744 prehodnih inozemcev
v letu 1949	4330 prehodnih inozemcev
v letu 1950	6703 prehodnih inozemcev

Te številke povedo, da se je kljub blokadi vzhodnih držav dotok tujcev v Jugoslavijo povečal.

Ob koncu bi omenil še vprašanje znižanja upravnega aparata. Stanje uslužbencev MLO je bilo

v letu 1948	633 uslužbencev
v letu 1949	495 uslužbencev
v letu 1950	456 uslužbencev
v letu 1951	279 uslužbencev

kar je znižanje aparata za 66%. To znižanje pa ni v poslovanju uprave delalo nikakih težkoč, temveč je delo še olajšalo. V bodoče bo treba z zmanjševanjem uslužbencev upravnega aparata MLO in RLO še nadaljevati, saj še vedno pride v Ljubljani na 151 prebivalcev 1 upravni uslužbenec. V operativi pa je po znižanju še 3.323 uslužbencev in 6659 delavcev, odnos uslužbencev do delavcev je 49%.

Brez rajonskih ljudskih odborov ima MLO 91 ustanov, 106 podjetij, v katerih je zaposlenih 10.573 delavcev in nameščencev.

Gotovo je, da je v našem upravnem aparatu, ustanovah in podjetjih še mnogo slabosti in mnogo dela, vendar lahko ugotovimo, da kljub vsem težavam in težkočam rastemo in gradimo, da se izboljšuje industrija, trgovina, kultura in politično življenje, da je vedno več ljudi deležnih zdravstvene zaščite in oskrbe ter da je tudi v pogledu samih investicij bilo izvršeno neprimerno več kot prejšnja leta. MLO je na teritoriju mesta v letih 1948, 1949 in 1950 investiral skupaj okrog 800.000.000 din, od te vsote je bilo investirano v kapitalno zgraditev 237.922.000 din, za družbeni standard 561.665.000 din. Orientacija Izvršilnega odbora v pogledu investicij je bila pravilna in smo dajali prioriteto družbenemu standardu.

S tem bi končal svoje poročilo in prosim novi ljudski odbor, da izglasuje dosedanjemu Izvršilnemu odboru razrešnico.

Predsednik zasedanja odredi 15-minutni odmor in prosi ljudske odbornike, da se prijavijo k diskusiji.

2. Diskusija

Tov. profesor Onič Franc. Iz poročila Izvršilnega odbora je razvidno ogromno delo, ki ga je Izvršilni odbor v zadnji mandatni dobi izvedel. Zdi se mi, da je bila ena osnovnih težav pri postavljanju petletnega plana, ker se takrat ni moglo računati s porastom prebivalstva. Dejstvo je, da je Ljubljana postala iz dolge vasi mesto, ki ima nad 100.000 prebivalcev in prav zaradi tega se je pristopilo k mnogim začasnim rešitvam posameznih vprašanj, ker se to ni moglo vnaprej predvidevati. Ena izmed osnovnih nalog, ki jih je načel že dosedanji

ljudski odbor, je, da se poudarja plansko delo, s čimer se zmanjšuje stihijsko reševanje, ki se je že začelo pojavljati.

V poročilu je bilo označeno prometno stanje Ljubljane, ki je že zastarano in slabo in bo treba misliti na preorientacijo samih prometnih prog, ker je mesto glede na svojo razširitev dobilo drug značaj kot pred vojno. Primerjava povprečne hitrosti obstoječih prevoznih sredstev s hitrostjo moderniziranih vozil v večjih mestih kaže, da so naša prevozna sredstva zastarela in je hitrost in kapaciteta vozil znatno manjša, kot bi bila ob modernizaciji vozil. Hitrost prevoza bi morala biti v Ljubljani taka, da bi bilo možno v 20 minutah prevoziti 20 km dolgo progo. S tem bi bil tudi pritisk prebivalstva na središče mesta manjši, ker bi bil možen hiter dostop iz periferije v mesto. Za kraj Polje bi morala nujno obstajati krožna proga in to prav do Zaloga, ki bi lahko močno razbremenila Ljubljano v pogledu perečega problema stanovanj. Isto je s Št. Vidom in Vičem.

Glede koordinacije dela med RLO in MLO so še občutne vrzeli. To se občuti predvsem sedaj, ko se pogloblja naša ljudska demokracija s tem, da delovni ljudje neposredno upravljajo in kontrolirajo preskrbovalno mrežo, in je zato potrebno več samostojnosti in iniciative rajonskih ljudskih odborov kot doslej. S tem pa bo nastopila imperativna potreba, da bo koordinacija med delitvijo dela MLO in RLO mnogo tesnejša. Poiskati bo potrebno novo metodo dela, mogoče z raznimi sveti in komisijami. Na rajonske ljudske odbore naj bo prenešeno in pravilno prikazano od MLO stanje celotnega Izvršilnega odbora, na osnovi česar bodo ljudski odborniki že pri rajonih dobili potrebni odgovor na svoja vprašanja in s tem razbremenili Mestni ljudski odbor, oziroma se ne bodo na zasedanju Mestnega ljudskega odbora načenjali problemi, ki se tičejo terenov.

Izvajanje decentralizacije in zniževanje birokratskega aparata mora imeti za posledico sprostitve prostorov; ljudi na terenu močno zanima, koliko so se stanovanja, ki so bila zasedena po raznih uradih, ponovno vrnila za potrebe stanovanj.

Glede prosvete je manjkala v poročilu notranja problematika. Vemo, da so ogromne težave glede šolskih prostorov. Mreža srednjih šol se je po osvoboditvi močno razširila na podeželje in nam ni znano, koliko je uspelo s to decentralizacijo odtegniti večji dotok študentov v ljubljanske srednje šole; razumljivo je, da je mesto kot središče kulturnega in prosvetnega izobraževanja navezano tudi na večji dotok študentov, vendar to za študente nižjih srednjih šol ni potrebno in se lahko poslužujejo najbližjih šol v svojem okraju. Stalno se poudarja nova metoda pouka, vendar to ne bo mogoče vse dotlej, dokler so razredi prenatrpani s študenti in je delo profesorja vezano na kampanjsko reševanje. Drugo, kar je premalo izzvenelo iz poročila, je problematika posameznih šol, ki se obravnava na konferencah, katere vodi poverjenik ali njegov organ. To bi bilo važno zlasti sedaj, ko so šolski sveti dobili vlogo demokratičnih svetov, v katerih so starši neposredno mnogo bolj zainteresirani za uspevanje dijakov in s tem tudi prisiljeni, da gledajo na šole s celotnega kompleksa. Mladinske organizacije na šolah so v zadnjem letu pokazale precejšnji padec ter je na nekaterih šolah delo madincev popolnoma prenehalo. Potrebno bi bilo poiskati vzroke. Na mladinske organizacije je treba gledati drugače kot na

organizacije odraslih ljudi. To so organizacije, ki stalno rastejo, in pri njih ne more biti stalnosti. Posebno pereča je mladinska vzgoja po raznih obrtnih in nadaljevalnih šolah. Prostori v marsikaterih pogledih ne ustrezajo in tudi niso primerni za večje sestanke. Upoštevati je treba, da ima mladina obrtnih nadaljevalnih šol relativno nizko izobrazbo in je naloga mladinskih organizacij, da skrbi za kulturni dvig svojih članov.

Tov. Maležič je pravilno omenil, da se je doslej v Ljubljani posvetilo premalo pažnje arhitektonskim spomenikom, ki imajo kot celota in pa sami zase določeno zgodovinsko vrednost. Dobro bi bilo, da bi se v pogledu gradenj delalo povezano z republiškim in zveznim sektorjem, ker prav stavbe, ki jih gradi republika ali zvezna vlada, predstavljajo monumentalno sliko bodoče Ljubljanec.

Glede izletnih točk bi omenil, da je pravilna in hvale vredna ugotovitev Izvršilnega odbora o ureditvi izletnih točk v bližini Ljubljane. Zaposleni ljudje ne morejo stalno v oddaljenejših turistične kraje in so navezani le na krajše izlete. Zato bi bilo potrebno urediti tudi Golovec, ki je, kar se tiče turistične ureditve, še »Sibirija« za Ljubljano. Prav tako je z zasavskim hribovjem, kateremu se doslej še ni posvetilo dovolj pozornosti; dalje je borovniški Pekel neznana turistična točka za večino Ljubljančanov. Na vse te turistične točke bi bilo potrebno bolj paziti in urediti na primernih mestih gostišča ter lahek promet. Pri tem pa bi opozoril na to, da bi v teh gostiščih ne smela biti postrežba dražja kot v visokih Alpah, kar se je zgodilo v preteklem letu v Iškem Vintgarju.

Glede števila inozemskih gostov bi omenil, da je številka 6000 zelo majhna, saj vsi večji centri na zapadu štejejo število gostov najmanj v višini števila celotnega mesta.

Tov. Novak Franjo: Zdi se mi potrebno opozoriti ljudski odbor na svete, ki so se osnovali po terènih, ker se mi zdi, da te svete nekako podcenjujejo rajonski ljudski odbori, na katere so vezani. Slišijo se razne pritožbe in obstoja bojazen, da se tem svetom ne bo dajala potrebna pozornost, da se ne bodo pretresali njihovi predlogi in da jih bdo imeli za nekako peto kolo v sklopu ljudske oblasti; zaradi tega ne bodo odigrali vloge, za katero so se ustanovili.

V zvezi z referatom tov. Maležiča bi omenil, da se v bodoče gradbena dejavnost v lokalnem merilu ne bo povečala zaradi objektivnih težav potrebno pa bi bilo posvetiti posebno pozornost nadgradnjam hiš po možnosti v centru mesta, ki so eno- ali dvonadstropne in ki bi prenesle še eno do dve nadstropji. Mislim, da bi bilo to laže izvedljivo glede na manjšo uporabo materiala in denarnih sredstev kot gradnja novih objektov.

V središču mesta imamo ulice, ki so do polovice zavzete s starimi zgradbami in zapirajo dohod, oziroma krčijo promet ter kvarijo lice mesta, in predlagam, da bi se v tem pogledu napravilo vse, kar je le mogoče za izboljšanje sedanjega stanja (»Figovec«).

Gradnja enostanovanjskih hiš bo prav gotovo olajšala stanovanjsko budo v Ljubljani. Mislim pa, da bi bilo dobro razmisliti vprašanje gradnje večstanovanjskih hiš z etažno lastnino ali lastnino stanovanj, ker bi bila s tem dana možnost gradnje večjih stanovanjskih hiš v središču mesta. Svoj čas je bilo precej kritike, češ da ima Ljubljana v središču mesta primerna stavbišča, ki so nezazidana, in da morajo ljudje graditi stavbe na periferiji mesta zaradi špekulativnih namenov

lastnikov stavbišč. Danes te ovire ni in bi se morali preorientirati na primerno in lepšo graditev mesta samega. Gotovo so to stvari, ki so za tekoče leto preširoke in preveč zahtevne, vendar sem imel za primerno, da bi tudi o tem razmišljal in razpravljaj ljudski odbor.

Tov. Zdešar Henrik: Na zasedanju Rajonskega ljudskega odbora IV. se je obravnavala komunalna dejavnost in je izpadla diskusija o pre-skrbi, ki je bila več ali manj predmet dosedanjih zasedanj. Tov. Novak je poudaril v diskusiji, da bi bilo potrebno urediti središče mesta. Zdi se mi, da ne smemo imeti za središče mesta samo področje pošte, ampak ga je treba razširiti tudi na periferijo. Ceste so v okolici Ljubljane v obupnem stanju. Točne so navedbe, da se je promet na ljubljanskih cestah postoteril in so glavne ceste za kolesarje skoraj nedostopne. Predlagal bi, da bi se rajonom dodelile v upravo neke ceste in se jim nudili primerni krediti, rajoni sami pa bi angažirali potrebno delovno silo za popravilo teh cest. Ljudski odbor naj imenuje komisijo, ki bi to delo izvedla. To delo bi se moralo izvesti do aprila, ko promet še ni tako razvit. Ceste v Rožni dolini so v zelo slabem stanju, kanali so zamašeni in se niso od leta 1945 izvedla nikaka popravila. K popravilu pa bi morali prispevati tudi večji obrati, ki ceste uporabljajo; tako je cesta, ki pelje iz Vrhovcev preko Viča, močno poškodovana prav zaradi opekarn na Brdu. Na Cesti II. v Rožni dolini je velik promet, čeprav ni za ta promet sposobna in ima vzporedno dobro tlakovano cesto, kamor bi se lahko promet preusmeril. Predlagam, da se ta cesta zapre za težki promet, oziroma, da se vzpostavi v stanje, primerno takemu prometu.

Na periferiji mesta primanjkuje sanitarnih naprav in bi bilo nujno poskrbeti, da se postavijo tudi na periferijo mesta javna stranišča in pa potrebna razsvetljava. Često se govori o tem, da otroci razbijajo žarnice, vendar se mi zdi, da to ni glavni vzrok zatemnitve, temveč so nekateri predeli že daljšo dobo brez potrebnih žarnic (Vrhovci, Trnovo itd.).

Slišijo se mnenja o razširitvi Centralnega pokopališča, zdi se mi pa potrebno, da bi bilo primerno urediti v Ljubljani moderen krematorij.

Glede stanovanjskega vprašanja bi omenil, da se daje premajhna kompetenca rajonskim ljudskim odborom glede dodeljevanja in bi bilo glede tega nujno ločiti delokrog RLO in drugostopne stanovanjske komisije. Le na ta način bi rajonski ljudski odbori lahko v celoti odgovarjali za svoje delo. Pri razdeljevanju izpraznjenih stanovanj se rajonski ljudski odbori sploh ne upoštevajo.

Ing. Stare Ostoj: Glede cest bi omenil, da so v vsej Sloveniji v obupnem stanju in bi bilo nujno potrebno pričeti z renoviranjem, ki naj ne bo polovičarsko. Ne zdi se mi primerno urejanje cest po rajonih. Oskrba cest bi se morala nujno izvajati preko enega središča za vse področje mesta. V poročilu je bilo navedeno, da se je zaradi pomanjkanja delovne sile skrčilo na največji minimum osebje, zaposleno pri popravilu in oskrbovanju cest, gotovo je, da to ni bilo pravilno. Pri cestah ni samo vprašanje delovne sile, temveč je treba pri tem delu upoštevati tudi strokovnjake. Če se ne bo to vprašanje pričelo reševati v najkrajšem času oziroma takoj, bodo v par letih občutne posledice.

K pouku na ljudskih šolah bi pripomnil, da na to premalo pazijo sami učitelji in učiteljice, ki čestokrat predstavljajo svoje šolske ure na popoldanski čas. To ni vzgojno in sistematično, ker se s tem otroka

odteguje od izobraževanja, ki ni vezano na šolo, kot je to učenje raznih instrumentov, pevske vaje itd.

S področja obrtništva so bile navedene razne številke glede na posamezne panoge, vendar se mi zdi, da te številke še ne kažejo prave slike, ker je razmerje v vsaki stroki glede na potrebe prebivalstva različno, zato se mi zdi primerno, da bi se v obrtništvu napravil pregled, kakšne so potrebe Ljubljane, kakšne so perspektivne možnosti in kakšno je stanje obrtništva. Le to nam bi pokazalo pravo razmerje med obrtništvom in potrebami prebivalstva. Glede na povojno stanje je v celotnem gospodarstvu zaradi obnavljanja in popravljanja potreba po obrtniški proizvodnji mnogo večja kot v normalnih prilikah, zato predlagam, da se glede vprašanja obrtništva izvrši študij, ki bo analiziral in ugotovil potrebe mesta po obrtniških delavnicah.

Reševanje komunalnih vprašanj se v lokalnem merilu ni izvajalo dovolj energično in je delno iskati vzrok v premajhni skrbi, da bi se mestu zagotovile naprave, ki so zanj življenjskega pomena. Naloga ljudskega odbora je, da zastavi vse sile za zboljšanje teh razmer.

Tov. Šindič Zlato: V pogledu oskrbe cest sta v današnji situaciji nastali dve mnenji, od katerih eno je za decentralizacijo, drugo pa za centralizacijo oskrbovanja ljubljanskih cest. Vedno se močno poudarja važnost decentralizacije in čim večjega samostojnega reševanja posameznih zadev po rajonskih ljudskih odbori. Gotovo je, da rajonski ljudski odbori v današnjem sestavu lahko v čim večji meri samostojno rešujejo gospodarska vprašanja kot tudi problematiko celotnega rajona. Prav zaradi centralizacije oskrbovanja cest so današnje ceste manjšega pomena v slabem stanju, ker centralna uprava ni bila zmožna priskrbe dovolj delovne sile kakor tudi potrebnega materiala. Nesmiselno je govoriti, da brez kvalitetne delovne sile ni mogoče opraviti popravila na manjših cestah, ker za vodstvo dela zadostuje en strokovnjak, ki bi ga dala na razpolago rajonu oziroma prizadetemu terenu centralna uprava. Ne strinjam se s predlogom centralizacije uprave, temveč predlagam, da se rajonskim ljudskim odborom dá možnost finančnih sredstev in potrebno število strokovnjakov, katerim se bodo dodelili prostovoljci, ki bodo z veseljem začeli popravljati ceste svojega terena.

Žaganje drv v Ljubljani je predmet neštetihi kritik, češ da nikdar ni bilo v Ljubljani tolikšnega kupičenja nerazžaganih drv pred hišami kot v letošnjem letu. Zavedati se moramo, da se je število prebivalcev Ljubljane močno povečalo, da so bili Ljubljančani v prejšnjih letih navezani na kurjavo s premogom, da je bila tudi pozimi možna nabava drv, ki so se dostavljala koristnikom v razžaganem stanju, da pa so danes prebivalci mesta v pretežni večini vezani samo na drva, ki si jih morajo nabaviti za vse leto že v jeseni. Ta drva v pretežni meri priskrbijo sindikalne podružnice svojim članom v nerazžaganem stanju. Predlagam, da bi se zato uredilo centralno skladišče drv, kamor bi se dovažala vsa drva, ki prihajajo v Ljubljano, tu bi se razžagala, nato pa bi se dovažala na domove interesentov.

Predsednik zasedanja prekine ob 13. uri dopoldansko zasedanje, ki se nadaljuje popoldne ob 15.30 uri.

Tov. Resnik Julči: K poročilu, ki obravnava področje trgovine in preskrbe bi s stališča Kontrolne komisije dodala nekaj pripomb. Kon-

trojna komisija je ugotovila, da se dopolnilni preskrbi posveča premalo pažnje, in je v zvezi s tem podvzela potrebne ukrepe, zlasti v pogledu mleka, krompirja in drv. V pogledu mleka se je ugotovilo, da okraji ne izpolnjujejo svojih obvez, in se je po intervenciji okrajnih kontrolnih komisij obvezna oddaja povišala od 21.000 na 35.000 litrov. Prav tako je v decembru mesecu padla kvaliteta mleka, ki pa se je v zadnjem času znatno izboljšala na osnovi ukrepov, ki jih je izdalo poverjenišvo za trgovino in preskrbo na pobudo Kontrolne komisije. Napaka oblasti pri kontroli kvalitete mleka je bila v tem, da je ugotovila samo pomanjkljivosti, ni pa ukrenila ničesar za njih odstranitev. Tudi sama distribucija mleka se ne vrši pravilno, ker se daje mleko neupravičencem, ko še ni krita garantirana preskrba in bi morale pri tem delu nujno sodelovati množične organizacije.

Nepravilno vskladiščenje krompirja je bilo predmet mnogih razprav in so se našli med odgovornimi v operativi ljudje, ki so to zagovarjali, čeprav je Kontrolna komisija že v jeseni ugotovila, da krompir kali.

Oskrbovanje potrošnikov z drvami v začetku jeseni je bilo kritično, čeprav je imela Ljubljana dovolj drv na zalogi, ni pa bilo voznikov, ker so bili zaposleni s planskimi nalogami. Na intervencijo pri poverjeništvu za lokalni promet se je stanje sicer nekoliko izboljšalo, vendar ne zadovoljivo. Pravočasno žaganje drv in s tem v zvezi tudi odstranitev skladovnic, ki stoje pred hišami, rešujeta Mestna kontrolna komisija kakor tudi poverjenišvo za komunalne zadeve že dalj časa, vendar so ovire v nezadostnem številu žagarjev oziroma v prevelikih količinah drv, ki so letošnjo zimo prispela v Ljubljano. Z rajonizacijo žagarjev se je stanje nekoliko izboljšalo.

Kontrolni organi so pri pregledu mesarskih obratov ugotovili razne nepravilnosti. Pri obračunavanju so bili večji zaostanki in so mesarji izkazovali visok kalo ter na ta način prodali večje količine mesa, kot pa so obračunali z odrezki. Obračunavali tudi niso zaloge iz prejšnjega tedna in je šlo tako tedensko pri enem mesarju nekontrolirano v potrošnjo do 200 kg mesa. S pritegnitvijo obračunavanja na mestno klavnico se je stanje mnogo izboljšalo, ker morajo mesarji še v soboto oddati vse zaloge, obračun pa predložiti mestni klavnici najkasneje do torka. Za pravilno distribucijo mesa naj bi skrbeli tudi sveti potrošnikov.

Pri pregledu mestne klavnice se je ugotovilo, da se kolje breja živina in se je samo v 1 tednu zaklalo 31 glav goveje breje živine in 6 prašičev s 60 mladiči. To kaže na premajhno pozornost veterinarjev na klavnici, ki ima samo star kader, še v večji meri pa je to krivda okrajev, ki dopuščajo, da se transportira breja živina na zakol.

Ljubljani primanjkuje mila, čeprav bi to ne bilo potrebno. V Polju se gradi kafilerija že od leta 1947 in bi jo bilo možno spraviti v obratovanje v 2 mesecih, mestna klavnica pa ima dovolj surovin za predelavo mila, poleg tega pa bi se tu dobila še hrana za perutnino in živino.

Osebe Kontrolne komisije se je kljub znižanju upravnega aparata povečalo. To stanje bo trajalo vse dotlej, dokler ne bodo ljudske inšpekcije na terenu in v sindikatih prevzele del poslov kontrolne komisije. Ljudske inšpekcije po terenih so že pričele delati in se kažejo tudi uspehi, medtem ko ljudska inšpekcija v sindikatih še ni zaživela.

Urad za pritožbe in predloge je v letu 1950, in to skupno RLO in MLO, prejel 1240 pritožb. Od teh je 88 % rešenih in sicer 66 % je pritožb stanovanjskega značaja, 18 % v pogledu preskrbe in 16 % razna druga vprašanja. V vseh teh pritožbah pa manjka predlogov, ki naj bi jih stavili državljani za odpravo zapaženih napak. Po socialnem sestavu je največ pritožnikov nameščencev, nato jim sledijo delavci in ostali poklici. Sam procent stanovanjskih pritožb kaže kritično stanje, ki je v Ljubljani glede stanovanj. Potrebno pa bi bilo, kot se je pokazalo v diskusiji, da se dajo RLO večje kompetence, poverjenišvo za stanovanjske zadeve pri MLO pa naj drugoinstančne pritožbe rešuje čim hitreje. Popolnoma pravilen je ukrep poverjenišva, da se vsi samovoljno vseljeni prisilno izselijo.

Tov. Avšič Jaka: Iz poročila tov. Maležiča je bilo razvidno, da je bilo vloženo mnogo truda v dosedanje delo Izvršilnega odbora, da pa so nastopile velike objektivne težave, ki so to delo zavirale. Prav zaradi tega, ker teh težav tudi v bodoče v kratkem času ne bo mogoče odpraviti, se mi zdi potrebno, da bi moralo priti v skupnem delu močnejše do izraza sodelovanje ljudskih odborov. Zato bi bilo potrebno ljudske odborneke seznanjati s problematiko ter jim tako omogočiti sodelovanje v raznih svetih, po drugi strani pa bo s tem ljudskim odborom olajšano delo pri dajanju obračuna svojim volivcem.

Gotovo je ena glavnih nalog, ki jo mora Mestni ljudski odbor še izvesti, zmanjšanje administrativnega aparata, ker prav izdatki za nameščence močno obremenjujejo prebivalstvo. Pri skrčenju aparata se sicer v prvi fazi pokažejo majhne ovire, s pravilnim delom pa se te ovire odstranijo in se dosežejo boljši uspehi. To skrčenje pa bo imelo odziv tudi na delovni sili v produkciji. Najvažnejše za vse v našem delu za izpolnitev petletnega plana je, da produktivnost dela povečamo, to pa bo možno, če povečamo število tistih, ki lahko pomagajo neposredno pri produkciji. V podjetjih je sorazmerje med nameščenci in delavci nepravilno in se kaže ponekod še vedno v razmerju 50 : 50. Iz poročila nismo izsledili podatkov o vrednosti produkcije na poedinega delavca. Ti podatki bi pokazali pravilnost organizacije dela glede na storilnost, zato naj to delo prične posebna komisija oziroma bodoči Izvršilni odbor.

Za izboljšanje komunalne in druge dejavnosti ne smemo računati na dodelitev potrebnih kreditov od republike oziroma zvezne vlade, temveč moramo iskati rezerve le v okviru svojih možnosti. Prav tako ne bo možno angažirati v večjem obsegu prostovoljno delovno silo, ker so vsi državljani močno zaposleni, treba pa bo storilnost ljudi na lastnem področju pojačati.

Za boljše seznanjanje ljudskih odborov s tekočim delom bi predlagal pogostejše seje, na katerih naj bi se seznanjali s težavami in uspehi ljudskega odbora.

Navedel bi primer, kako si zamišljam, da bi morala bodoči Izvršilni odbor oziroma poverjenik za preskrbo skrbeti glede pravočasnega dotoka zelenjave in povrtnine na ljubljanski trg. Gotovo je, da so za posamezne pridelke postavljeni plani in pogodbe z dobavitelji, vendar to še ni dovolj. Poverjenik sam oziroma njegovi organi se morajo konkretno na terenu zanimati in neprenehoma zasledovati realizacijo sklenjenih pogodb. Nikakor pa se ne sme dopuščati stihijsko prenašanje robe na trg.

V današnji diskusiji je bilo slišati različna mnenja glede centralizacije oziroma decentralizacije posameznih zadev. Prepričan sem, da je reševanje problemov v največji meri odvisno od kvalitete ljudi, in če je ta zagotovljena, ni važno, se li upravlja neka panoga centralno ali decentralizirano. Le kvalitetni kader nam bo zagotovil uspehe.

Končno bi še pripomnil, da bi se ljudski odborniki seznanjali s problematiko mesta s posebnimi poročili oziroma bilteni, kar bi jim služilo za prenašanje aktualnih zadev na zborih volivcev.

Tov. *Mavrič* Edo: Najbolj pereča točka je življenjski standard prebivalstva, h kateremu naj bi močno prispevali tudi obrtniki. V obrtništvu je danes 6000 delovne sile, ki pa dela pod zelo slabimi pogoji predvsem zaradi pomanjkanja primernih lokalov. Birokratski aparat, ki ga je še vedno dovolj v naši upravi, je zasedel mnogo poslovnih lokalov, ki bi se morali nujno vrniti obrtništvu. Za nameščenstvo se urejajo lepi klubski prostori, premalo pa se pazi na to, pod kakšnimi pogoji opravlja delavec svoje osemurno delo. V bodoče je v tem pogledu izvesti prelomnico in naj Izvršilni odbor posveča več pozornosti obrtništvu, saj skupnosti koristi mnogo več dober obrtnik kakor pa 20 birokratov v pisarnah.

Pri socialističnih obratih je nujno potrebno upravnikom podjetij zagotoviti večjo samostojnost, ne pa jih venomer nadlegovati z različnimi obrazci in poročili, ker to vse zavira delo. Pri obrtnih podjetjih popolnoma zadostuje enkratni letni obračun in pa redno odvajanje dohodkov.

V zadnjem letu je bilo proglašanih 12 državnih obrtnih mojstrov izmed naprednih obrtnikov. Bilanca teh državnih obratov pa ne kaže zadovoljive slike. Zakaj? Zato, ker se državni mojster iz strahu pred različnimi uredbami ne upa ali pa noče zastaviti vse svoje sile za prospeh obrata, kot je to delal, ko je bil še privatnik. Iz tega vzroka bi bilo tudi treba razne uredbe, ki jih izdelujejo po pisarnah in ki ovirajo razvoj obrtnih podjetij, spremeniti.

V državnih obratih so tudi težkoče glede obrtnih kreditov, ki se ne dajejo v dovoljni višini, kar zopet otežuje poslovanje obrata.

Tov. *Koračin* Jože: Tov. Maležič je v svojem poročilu med komunalnimi problemi obravnaval predvsem vprašanje cest in vodovoda ter posebno poudarjal ceste, ki so v rajonu III. Dejansko je stanje cest v rajonu III tako kritično, da bi moral MLO v najkrajšem času pričeti z reševanjem tega vprašanja. Dobro cestišče ni samo vprašanje prometa, temveč tudi splošne higijene. Moste so, kar se tiče higijene, zanemarjene in kažejo sliko pravega predmestja.

Kar se tiče vodovoda, je stanje v Mostah zelo kritično, še posebno zaradi tega, ker so v tem predelu največje zdravstvene ustanove, ki gotovo porabijo mnogo vode, vendar v poletnih mesecih vode v višjih nadstropjih sploh ni. Na umrljivost dojenčkov, ki je v predelu Most precejšnja (od 206 umrlih 59 dojenčkov), gotovo vplivajo tudi slabe higienske in stanovanjske razmere.

K izvajanjem tov. Avšiča bi pripomnil, da je vsekakor pozdraviti pobudo o načinu zblíževanja in seznanjanja ljudskih odbornikov z delom Izvršilnega odbora in bi morda k temu prispevali v znatni meri tudi diskusijski večeri, ki naj bi jih od časa do časa organiziral Izvršilni odbor za ljudske odbornike.

Ing. *Letonja* Emilija: Iz poročila ni bilo izslediti podatkov o delu higienske preventivne službe. V vseh modernih državah dajejo preven-

tivni zdravstveni službi vedno večji poudarek. Nujna naloga je, da na osnovi študija obolenja in umrljivosti svojega prebivalstva preventivna služba ugotavlja vzroke teh obolenj in skrbi za njih odpravo. Namen te službe ni zdravljenje poedincev, njen namen je, zaščititi zdravje celotnega prebivalstva mesta Ljubljane. To nam narekuje že socialistični humanizem, to je skrb in briga za človeka, po drugi strani pa nam to narekuje tudi gospodarski faktor, ker je izpad delovne sile zaradi obolenj огromen, in tretjič nam to narekuje zaščita obrambne moči naše države.

S področja komunalne higiene bi navedla, da Ljubljani primanjkuje javnih kopališč. Potrebno bi bilo kopališče v Mostah, na Viču in v Šiški. Ljubljani so potrebna javna stranišča na Ajdovščini, Ambroževem trgu. Ljubljani je potrebna pralnica za tuberkulozne bolnike, ker se s perilom, ki se pere v skupnih pralnicah, razširja bolezen. Kopališče na Špici ni primerno za kopanje, ker se 100 m više izlivajo v Ljubljaničino kanali.

Sanitarna inšpekcija nima referenta za zdravstveno prosveto, kar je ena osnovnih hib sanitarne inšpekcije. Delovno področje sanitarne inšpekcije je ogromno in sega tudi v ostala poverjeništa, zato bi jo bilo potrebno povezati z ostalimi resori.

Tov. *Vrhovec* Slavko: Za vodstvo socialističnega sektorja kmetijstva se je v letu 1950 ustanovil zadružni sklad. Kljub temu, da je Ljubljana bolj industrijski kot kmečki predel, vendar ne smemo zane-marjati vloge, ki jo mora odigrati kmetijstvo v Ljubljani. Če govorimo o kmetijstvu, je nujno, da govorimo o socialističnem kmetijstvu, ker je preko 80 % kmečke zemlje v zadružnem oziroma državnem sektorju. Za zalaganje ljubljanskega trga so gotovo v prvi vrsti poklicane KZ in državna posestva in to tudi s področja ostalih okrajev. Pravočasno prihajanje robe na trg pa je odvisno tudi od dobre trgovske mreže in pa pravilnega odkupovanja. S sprostivjo trgovine bodo možne večje spekulacije: da se temu odpomore, je potrebno organizirati dobro trgovsko mrežo, ki bo zajela vse proste presežke. Ni pa vprašanje novoustano-vljenega sklada samo organizacija trgovine in posredovanje od pro-dajalca do potrošnika, temveč je njegova naloga utrditev zadružništva. Med zadružništvo se je nekako vrnilo mišljenje, češ da se bo kmetijstvo zopet privatiziralo in bo treba to naziranje s primernimi objasnitvami izpodbiti, ker se bo zadružni sektor še jačal in utrjeval.

Glede proizvodnje zadružnega sektorja bi se dotaknil vprašanja pravi-lnega načina pridelovanja kmetijskih pridelkov, pri čemer se naj upo-števajo klimatske razmere, t. j., da se sadijo le take kulture, ki na tistem področju najbolje uspevajo. Pri upoštevanju vseh teh pogojev bodo pri-delki v zadružnem kmetijstvu mnogo večji in bodo državna in zadružna posestva lahko v znatni meri intervenirala na ljubljanskem trgu.

Stanje živine v zadrugah ni zadovoljivo. Poudarjeno je bilo, da se kolje breja živina, v naših hlevih pa je dovolj jalove živine, kar kaže, da ni pravega kontakta med mestno klavnico in zadružnim skladom. Naloga bodočega Izvršilnega odbora bo, da razčisti nejasnosti, ki so še v zadružništvu v Ljubljani, s posebnim ozirom na delo zadružnega sklada.

Napisi na ulicah ne ustrezajo in bi jih bilo nujno zamenjati, kar bi bila dolžnost Izvršilnega odbora. V mestu so še vedno tu in tam nemški oziroma italijanski napisi, ki niso v ponos Ljubljančanom in ljudskemu odboru.

Tov. *Kosmatin* Jože: Pri diskusiji o vprašanju cest bi se pridružil diskutantom, ki so mnenja, da je treba manjše ceste prepustiti v upravo rajonskim ljudskim odborom, na vsak način pa mora mesto kot celota obdržati v svoji upravi glavne ceste. Dejansko so ceste zelo slabo oskrbovane. Ne zdi se mi pa prav, da se ceste, kot je Tyrševa, tlakujejo le do polovice, medtem ko so stranski deli neizdelani in povzročajo velike ovire motornim vozilom, ker celotna cesta ni izravnana.

Res je, da je Ljubljana preveč raztegnjena, čeprav ima v sredini mesta še mnogo možnosti za zazidavo. Preorientacija na gradnjo objektov v središču mesta bi bila koristna tudi v pogledu komunalnih naprav, ki v mestu že obstajajo.

Povezava Bežigrada in Ježice s Šiško, kar vse spada v sklop rajona II, je slaba in možna le preko prelaza na Tyrševi cesti in Janševi ulici, slednji pa je v pretežni večini zaprt. Nujno bi bilo potrebno na Tyrševi cesti izvesti vsaj zasilen podvoz ali nadvoz, dokler se dokončno ne uredi železniško vprašanje. Pri prebivalstvu Bežigrada je dobro odjeknila misel, da se bo rajon II razdelil na dva rajona — Bežigrad in Šiška, ker je pri sedanji upravni razdelitvi okraj Bežigrad zastavljen tako v kulturnem kot gospodarskem življenju. Prepričan sem, da bi Bežigradjani sami plačali par uradnikov, ki naj bi upravljali bežigrajski rajon.

Primerno bi bilo, da se izid volitev volivcem na sestankih obrazloži in se jim poda točna slika po posameznih terenih, kako so volitve izpadle, ker ni dovolj, da se je vršila agitacija le pred volitvami.

Tov. *Zupet* Avgust: Glede na potek današnje diskusije in poročilo o delu ljudskega odbora za nazaj se mi zdi primerno pripomniti, da bi se v naslednjih zasedanjih obravnavala le poedina panoga udejstvovanja ljudskega odbora, ker je tema celokupnega dela preširoka in bi poročilo pri natančnejšem obravnavanju zavzelo 8 do 10 ur. Za prvo zasedanje je gotovo pravilno, da se je podal povzetek dela le v grobih obrisih. Ker je problematika velikega mesta, kot je Ljubljana, široka in obsežna, bodo morala biti zasedanja bolj pogostna, analiza temeljitejša in tako tudi diskusija bolj kritična. Na zborih volivcev se postavljajo različni predlogi, na katere je treba odgovarjati, to pa je možno zopet le, če je ljudski odbornik dovolj seznanjen s problematiko mestnega gospodarstva. Poverjeniki naj bi izdelali pismena poročila, ki naj bi se dostavljala ljudskim odbornikom na vpogled pred zasedanjem, s čimer bi odpadla tudi nestrokovnjaška diskusija, kot se je to danes pokazalo pri vprašanju urejevanja uprave in oskrbe ljubljanskih cest.

Vedno bolj močno stopa v ospredje udeležba širokih ljudskih množic pri neposrednem reševanju in obravnavanju zadev. Treba pa je za to delo in za pritegnitev volivcev predvideti, na kakšen način naj sodelujejo. To je predvsem potrebno glede na uspešno delo novoustalovljenih svetov državljanov.

Tov. *Šefic* Ludovik: Preimenovanje nekaterih ljubljanskih ulic, ki nosijo imena še iz okupacije oziroma stare Jugoslavije bi bilo nujno dokončno rešiti in so za to dali pobudo volivci. Preimenovanje ulic se rešuje že vsa leta po osvoboditvi in je treba, da se zadeva premakne z mrtve točke.

Tov. *Maležič* Matija: V diskusiji so se obravnavali koristni in dobri predlogi. Večina od njih se bo morala v bodoče izvršiti. Vendar bi

opozoril, da je precej diskutantov razpravljalo o tem, kaj bi bilo treba izvršiti, ni pa upoštevalo možnosti izvršitve predlogov. Poudaril bi, da je potrebno v prvi vrsti intenzivneje kot doslej pričeti s popravili, ker se moramo zavedati, da v doglednem času ne bo mogoče graditi večjih objektov, kar je treba tudi pravilno tolmačiti na zborih volivcev.

K predlogom, da bi se pričelo zazidavanje središča mesta, bi pripomnil, da ne smemo gledati to vprašanje samo enostransko, kako bi izkoristili cestno omrežje, kanalizacijske naprave itd., temveč je treba upoštevati tudi načrt arh. Ravniharja, ki predvideva bodoči razvoj Ljubljane. Z razvojem mesta in prometnih sredstev se bo morala nujno povečati tudi obsežnost mesta. Stisnjeno, zaprto mesto bi gotovo ne bilo v korist zdravju prebivalstva in se mi zdi prav, da se mesto razteza na zdrave predele. Po drugi strani pa je upoštevati, da Ljubljana v sedanjem merilu čez 20 let ne bo več ustrezala, ker bo potrebno nekatere hiše podreti za razširitev ulic spričo rastočega avtomobilskega prometa v našem mestu.

Glede tujskega prometa bi omenil, da dotok tujcev ni odvisen od Izvršilnega odbora, temveč od kapacitete tujskoprometnih zgradb, in je gotovo, da se bo ta dotok z leti večal. V svojem poročilu sem hotel le poudariti, da se je kljub izostanku tujcev iz informbirojskih držav, tujski promet povečal.

Kar se tiče Bežigrajčanov, so od vseh predelov Ljubljane dejansko najbolj upravičeni do samostojnega rajonskega ljudskega odbora. Prav zato, ker so Bežigrajčani prikrajšani tudi v pogledu institucij, se Izvršilni odbor trudi, da čimprej pripravi v bivšem Baragovem semenišču kino dvorano in uvede trolejbusni promet na Ježico. Verjetno je, da se bo za področje Bežigrada osnoval samostojen rajon, vendar zadeva še ni dovolj preštudirana.

Na očitke, da Izvršilni odbor v vprašanju zadružnega sklada ni dovolj odločno reševal kadrovske politike, bi odgovoril, da bi bilo povsem napačno, če bi se bilo ob ustanovitvi sklada določilo večje število uslužbencev, za katere še ni dejanskega dela, pač pa se bo po potrebi dela pritegnilo v sklad potrebno število ljudi.

Komisija za preimenovanje ulic je že dokončno izdelala predlog o preimenovanju ca. 70 ljubljanskih ulic. Preimenovanja pa ne moremo pričeti vse dotlej, dokler ne bodo izdelane ulične tablice, za katere pa primanjkuje dekapirane pločevine. H kritiki glede prenosa uprave cest na rajone bi pripomnil, da se bo izvršil prenos le za tiste ceste, ki so manjšega pomena in katerih vzdrževanje zahteva le lahek material, medtem ko bodo ceste, ki zahtevajo strokovno delo, še nadalje centralno vzdrževane po upravi cest, ki bo istočasno tudi soodgovarjala za rajonske ceste.

Kolikor je bilo poročilo o delu Izvršilnega odbora premalo konkretno, je razumljivo, da se v tako kratkem času ne morejo temeljito obdelati posamezni resori, Izvršilnemu odboru pa se je zdelo primerno, da prikaže novemu ljudskemu odboru v grobih obrisih delo dosedanjega Izvršilnega odbora in njegovih organov.

Predsednik zasedanja tov. Krivic da poročilo o delu dosedanjega Izvršilnega odbora in predlog za razrešnico dosedanjemu Izvršilnemu odboru na glasovanje.

Soglasno sprejeto.

3. Poročilo o organizaciji Izvršilnega odbora

Tov. Kovačič Leo: Tovariši in tovarišice! V svojem poročilu bi na kratko pojasnil organizacijsko strukturo Izvršilnega odbora in organov, ki so potrebni pri ljudskem odboru in ki jih mora izvoliti ljudski odbor v smislu Zakona o ljudskih odborih in specialnih zakonov, ki so bili sprejeti na skupščini LR Slovenije, kot tudi na osnovi raznih navodil in uredb višjih forumov. Nova organizacija Izvršilnega odbora je bila predmet daljših diskusij ter so kljub temeljitemu študiju ostali še problemi, ki jih bo pri nadaljnjem delu treba raziskati vzporedno z razvojem Izvršilnega odbora in ljudske oblasti. Struktura novega Izvršilnega odbora, ki se predlaga ljudskemu odboru v sklepanje in sprejem, v glavnem ustreza današnji situaciji in današnji stopnji razvoja ljudske oblasti, ustreza principom, ki so bili postavljeni od naših vodilnih ljudi, da je treba najti take oblike organizacije ljudske oblasti, da se čimbolj približa državljanom in da državljani čim tesneje sodelujejo pri izvajanju vseh nalog ljudske oblasti. Posebna skrb je bila namenjena čim tesnejšemu kontaktu Izvršilnega odbora s samim ljudskim odborom in volivci.

Organizacijska struktura Izvršilnega odbora bi bila naslednja:

1. Tajništvo, ki sestoji iz predsednika, enega ali več podpredsednikov in tajnika. Pri samem tajništvu so različne organizacijske enote, ki so odrejene po raznih predpisih višjih forumov in sveta za zakonodajo, ker omogočajo tajništvu redno poslovanje. Pri samem Izvršilnem odboru so v sklopu tajništva stalne komisije, ki jih imenuje Izvršilni odbor, kot komisija za zgraditev ljudske oblasti, komisija za prekrške, volivna komisija. Slednjo imenuje republiška volivna komisija na predlog Izvršilnega odbora.

2. Ostale organizacijske enote, ki jih izvoli ljudski odbor, so: Kontrolna in Planska komisija.

3. Ljudski odbor voli 6 svetov, in sicer: Svet za komunalne zadeve, Svet za ljudsko zdravstvo, Svet za prosveto, Svet za kulturo in umetnost, Svet za socialno skrbstvo in Svet za lokalno industrijo. Vse te svete, razen Sveta za lokalno industrijo, voli ljudski odbor v celoti, t. j. predsednika in vse člane sveta. V Svet za lokalno industrijo pa voli samo predsednika. Prvo navedenih 5 svetov voli ljudski odbor v celoti zato, ker predstavljajo upravne organe in prevzamejo dejansko kompetenco, ki jo je doslej vršil poverjenik. Svet za lokalno industrijo pa je le v prehodni dobi, ko še ni rešeno vprašanje lokalne industrije in še ni foruma višjega združenja, ki bi združeval same proizvajalce.

4. Ljudski odbor voli 10 poverjeništev:

Poverjenišтво za obrt,

- „ za trgovino in preskrbo,
- „ za turizem in gostinstvo,
- „ za lokalni promet,
- „ za stanovanjske zadeve,
- „ za gradnje,
- „ za kmetijstvo in gozdarstvo,
- „ za delo,
- „ za finance,
- „ za notranje zadeve.

Za vodstvo teh poverjeništev voli ljudski odbor poverjenike.

Poleg tega izvoli ljudski odbor disciplinsko sodišče za uslužbence MLO, in to predsednika, njegove namestnike, enega člana in njegove namestnike, medtem ko drugega člana delegira prizadeta sindikalna organizacija. Za pravilno delo disciplinskega postopka izvoli ljudski odbor iz vrst pravnikov enega ali več disciplinskih tožilcev.

V skladu z Zakonom o delu ljudskih odborov mora ljudski odbor na prvem zasedanju izvoliti stalno predsedstvo zasedanja, kar je bilo izvedeno. Nadalje je treba izvoliti več komisij, ki omogočajo delo ljudskega odbora med zasedanjem. Tako je treba izvoliti komisijo za formulacijo odlokov in sklepov, mandatno in imunitetno komisijo, disciplinsko komisijo za prestopke ljudskih odbornikov, komisijo, ki preiskuje zadeve v zvezi z razrešitvijo predsednika sodišča, sodnikov in sodnikov porotnikov okrajnega sodišča, komisijo za prošnje in pritožbe, komisijo za gospodarski plan in finance in končno zbor delegiranih odbornikov za volitve predsednika, sodnikov in sodnikov porotnikov okrožnega sodišča.

To še niso vsi organi, ki so potrebni pri delu ljudskega odbora; delo samo bo pokazalo, katere in kakšne komisije naj ljudski odbor še izvoli.

Gotovo bo potrebno v najkrajšem času ustanoviti komisijo za razmotrivanje in proučevanje komunalnih zadev, ki so predmet diskusije ne samo ljudskega odbora, temveč tudi množičnih sestankov na terenu. Istočasno bo treba, da bo novi Izvršilni odbor temeljito proučil problem raznih svetov državljanov pri samih poverjeništvih. V vse te komisije bodo vključeni ljudski odborniki, tako da ne bo ljudski odbor predstavljal samo odborniško telo, temveč da bo funkcionar fungiral kot organ ljudske oblasti in zaslužil zaupanje svojih volivcev. Po drugi strani pa bo potrebno, da bodo naši ljudski odborniki bolj povezani s svojimi volivci in da bodo skrbeli za redno sklicevanje zborov volivcev.

Kar se tiče svetov državljanov, doslej najbolje poslujejo stanovanjski in potrošniški sveti, ki so organizirani na vseh rajonih in terenih. V tem pogledu je najboljši rajon I. Svetov potrošnikov je na področju Ljubljane 258, v primerjavi s poslovalnicami pa bi jih bilo potrebno ustanoviti še ca. 50—70. Dobro poslujejo tudi sveti s področja socialnega skrbstva, ki so še ostanek starih svetov, treba pa jih je utrditi in jim dati demokratičnejšo obliko. Tudi šolski sveti poslujejo dobro.

Na osnovi obrazloženega predlaga, da ljudski odbor sprejme novo strukturo Izvršilnega odbora MLO.

Po 15-minutnem odmoru se kot prva prijavi k diskusiji

tov. *Resnik* Julči: K vlogi kontrolne komisije bi pripomnila, da je delo te komisije odvisno od tesnega sodelovanja s celotnim Izvršilnim odborom, z operativo in množičnimi organizacijami na terenu. S prehajanjem kontrolne službe na terenske ljudske inšpekcije se bo pospeševala množična kontrola in je zato osnovna naloga vseh frontovcev, da pospešujejo razvoj ljudske inšpekcije in s tem pomagajo odpravljati napake, ki se dogajajo in ki jih lahko ljudske inšpekcije mimo kontrolne komisije javljajo kompetentnim oblastem v pristojno rešitev.

Tov. *Slapničar* Jože: K organizaciji potrošniških svetov bi omenil, da so ti sveti ustanovljeni, niso pa še pričeli delati, ker se jim ni točno odredila vloga, ki naj bi jo vršili.

Sličen primer je z zbori volivcev. Na zборе, kjer se obravnavajo najrazličnejši problemi, se je treba dobro pripraviti in na enem prvih zborov temeljito preštudirati novi zakon o zbora h volivcev, tako da bodo volivci točno vedeli, kakšne so njihove naloge in pravice. Poiskati bi bilo potrebno tudi način reševanja predlogov, podanih na zbora h volivcev, ker je praktično nemogoče, da bi en poverjenik rešil v nekem času predloge z vseh terenov, če pomislimo, da ima rajon II 32 terenov. Na vsakem zboru je iznešenih najmanj 10 predlogov, kar da skupno številko 320. Koliko je mogoče te predloge realizirati, je drugo vprašanje.

Po končani diskusiji se soglasno osvoji

I. sklep: Za vodstvo posameznih upravnih enot pri Izvršilnem odboru MLO se organizirajo naslednje enote:

1. Planska komisija.
2. Kontrolna komisija.
3. Svet za komunalne zadeve.
4. Svet za ljudsko zdravstvo.
5. Svet za prosveto.
6. Svet za kulturo in umetnost.
7. Svet za socialno skrbstvo.
8. Svet za lokalno industrijo.
9. Poverjeništvo za lokalni promet.
10. Poverjeništvo za stanovanjske zadeve.
11. Poverjeništvo za gradnje.
12. Poverjeništvo za finance.
13. Poverjeništvo za trgovino in preskrbo.
14. Poverjeništvo za turizem in gostinstvo.
15. Poverjeništvo za kmetijstvo.
16. Poverjeništvo za delo.
17. Poverjeništvo za obrt.
18. Poverjeništvo za notranje zadeve.

4. Izvolitev novega Izvršilnega odbora

Predsednik zasedanja prosi predlogov za izvolitev novega predsednika Izvršilnega odbora.

Tov. *Ocepek* Lojze predlaga za predsednika tov. *Maležiča* Matija. (Močno odobravanje.)

II. sklep:

Za predsednika novega Izvršilnega odbora je soglasno izvoljen tov. *Maležič* Matija.

Tov. *Maležič*: Tovariši in tovarišice! Najlepše se zahvaljujem za zaupano mesto predsednika Izvršilnega odbora. Dovolite, da sam predlagam ostale člane Izvršilnega odbora. Predlog o sestavi novega Izvršilnega odbora je glede na organizacijske spremembe kot tudi želje

dosedanjih članov IO bistveno spremenjen. Nekateri od poverjenikov so izrazili željo, da se posvete svojemu poklicu, druge zadržuje bolezen, razen tega je treba zaradi močne razširitve delovnega področja Komunalne banke postaviti na čelo te ustanove tudi strokovno sposobnega člana dosedanjega Izvršilnega odbora. Izkoristil bi to priliko in se tovaršem poverjenikom za njih dosedanje delo najlepše zahvaljujem.

Predlagam pa, da sprejme ljudski odbor naslednji sestav Izvršilnega odbora s prevzemom predlaganih resorov kot

III. sklep :

1. Podpredsedniki:

3 | Sitar Franc;
Gorjanc Joško, predsednik Sveta za socialno skrbstvo;
Kovačič Leo, poverjenik za finance.

2. Tajnik:

1 | Šubic Miran, dosedaj zaposlen kot sekretar Sveta za blagovni promet LRS;

3. Člani:

21 članov
16 | Jelenc Aleš, predsednik Sveta za komunalne zadeve;
Nebec Franc, predsednik Sveta za lokalno industrijo;
Zlatnar Peter, predsednik Sveta za ljudsko zdravstvo;
Peternel Rado, predsednik Sveta za prosveto;
Miklavič Zvone, predsednik Sveta za kulturo in umetnost;
Resnik Julči, predsednik Kontrolne komisije;
Podbregar Erna, predsednik Planske komisije;
Kristan Ivan, poverjenik poverjenišтва za obrt;
Bukovec Alojzij, poverjenik poverjenišтва za trgovino in preskrbo;
Rakar Iva, poverjenik poverjenišтва za turizem in gostinstvo;
Drobež Franc, poverjenik poverjenišтва za lokalni promet;
Mojškerc Janez, poverjenik poverjenišтва za stanovanjske zadeve;
Slapničar Jože, poverjenik poverjenišтва za gradnje;
Pangeršič Franc, poverjenik poverjenišтва za kmetijstvo in gozdarstvo;
Matoh Ivan, poverjenik poverjenišтва za delo;
Kutin Franc, poverjenik poverjenišтва za notranje zadeve.
Soglasno sprejeto.

Loc. skrbstvo

5. Izvolitev svetov in komisij ljudskega odbora

Na predlog komisije za pretresanje predlogov za svete in komisije ljudskega odbora, ki ga poda tov. Kovačič Leo, ljudski odbor osvoji:

IV. sklep :

1. Svet za komunalne zadeve

Predsednik:

Jelenc Aleš, dosedanji poverjenik za komunalne zadeve.

Člani:

Kutin Franc, poverjenik za notranje zadeve;
Drobež Franc, poverjenik za lokalni promet;
Pretnar dr. Jože, nameščenec Planske komisije LRS;
Bežek arh. Niko, direktor Urada za regulacijo mesta Ljubljane;
Lapajne-Oblak ing. Sonja, nameščenka Komiteja za komunalne
zadeve;
Klanjšek-Šket Ada, sekretar MO OF;
Jesih ing. Jože;
Modic dr. Heli, minister za pravosodje;
Trtnik Lojze, bivši poverjenik za lokalni promet;
Gruden Andrej, nameščenec.

2. Svet za ljudsko zdravstvo

Predsednik:

Zlatner Peter, dosedaj direktor dentistične šole.

Člani:

Mušič dr. Drago, upravnik Poliklinike;
Mis dr. Franta, šef Sanitarno-epidemiološke postaje;
Brkopec mr. Vida, upravnik Mestnih lekarn;
Škrabec Slava, medicinska sestra, upravnica Otroških jaslí;
Letonja ing. Emilija, šef Inštituta za higieno prehrane Ministrstva
za ljudsko zdravstvo;
Debevec dr. Franc, ortoped;
Ogorelec Iva, sekretar Rdečega križa;
Matul Marta, članica odbora AFŽ in gospodinja;
Rakar Iva, predsednik sveta Mati in dete;
Hegedič Lojze, delavec, statističar v livarni Litostroj.

3. Svet za prosveto

Predsednik:

Peternel prof. Rado, dosedaj načelnik oddelka za visoke šole pri
Ministrstvu za prosveto.

Člani:

Čemažar Franc, direktor učiteljišča;
Fedran Marija, učiteljica, upravnik doma Majde Vrhovnikove;
Lovše Frančiška, učiteljica, upravnik osnovne šole Bežigrad;
Demšar Antonija, učiteljica, upravnik doma Malči Beličeve;
Mirtič Franček, sekretar MK Ljudske mladine Slovenije;
Repič Ivanka, dosedaj poverjenik za šolstvo;
Onič prof. Franc, žurnalist za prosveto;
Zevnik Štefka, predsednik pionirskega sveta;
Kovač Albin, predsednik KSS;
Miklavič prof. Zvone, predsednik sveta za kulturo in umetnost.

4. Svet za kulturo in umetnost

Predsednik:

Miklavič prof. Zvone, dosedaj poverjenik za kulturo in umetnost.

Člani:

Turnher Edo, ravnatelj Zavoda za spomeniško varstvo;
Kraigher prof. Uroš, član IO Ljudske prosvete Slovenije;
Mikuž dr. Stane, profesor za zgodovino in umetnost;
Mal dr. Josip, direktor Mestnega muzeja;
Seliškar Tone, književnik, urednik Delavske enotnosti;
Sever Stane, član Slovenskega narodnega gledališča in profesor na Akademiji za igralsko umetnost;
Luštek Miroslav, učitelj, član Agit-prop komisije pri MK KPS;
Šivic Pavel, profesor glasbe.

5. *Svet za socialno skrbstvo*

Predsednik:

Gorjanc Joško, podpredsednik IO MLO.

Člani:

Ziherl Ana, gospodinja;
Ceraj-Cerič Adalbert, nameščenec;
Mlekuš Slavko, urednik lista »Invalid«;
Hočevar Marta, nameščenka Ministrstva za ljudsko zdravstvo;
Vipotnik Iva, članica MO AFŽ;
Košak Martina, nameščenka Sveta za ljudsko zdravstvo;
Kosmatin Nada, profesor;
Gombač Jože, član Mestnega odbora vojaških vojnih invalidov;
Borštnik Franc, tajnik KSS.

6. *Komisija za formulacijo odlokov in sklepov*

Predsednik:

Modic dr. Helij, minister za pravosodje.

Člani:

Pogačar Niko, pomočnik ministra za trgovino in preskrbo;
Kavčič Jože, družbeni nameščenec;
Naglič Stane, bivši poverjenik za finance;
Mavrič Edo, krojač, državni mojster;
Pretnar dr. Jože, nameščenec Planske komisije LRS;
Šefič Ludovik, predsednik RLO III;
Borštnik Franc, tajnik KSS.

7. *Mandatna in imunitetna komisija*

Predsednik:

Rakar Iva, poverjenik za turizem in gostinstvo.

Člani:

Bole Dušan, urednik Ljudske pravice;
Prešeren Mirko, predsednik RLO II;
Kreačič Ivan, nameščenec.

8. *Disciplinska komisija*

Predsednik:

Ocepek Lojze, org. sekretar MK KPS.

Člani:

Kovač Albin, predsednik KSS;
Zupet Avgust, predsednik skupščine RLO II;
Boruta Ančka, družbena nameščenka;
Babnik Andrej, družbeni nameščenec.

9. *Komisija za preiskovanje zadev v zvezi z razrešitvijo predsednika sodišča, sodnikov in sodnikov porotnikov okrajnega sodišča*

Predsednik:

Zdešar Henrik, predsednik skupščine RLO IV.

Člani:

Kristan Ivan, poverjenik za obrt MLO;
Žagar Fani, sekretar MO AFŽ;
Prohinar Janko, sekretar Jugoinšpekta;
Šega Bojan, predsednik IO RLO I.

10. *Komisija za prošnje in pritožbe*

Predsednik:

Resnik Julči, predsednik Kontrolne komisije.

Člani:

Boh Jože, direktor podjetja Mestna kanalizacija;
Rudolf Anica, gospodinja;
Flegar Avgust, tajnik Komisije za izgradnjo ljudski oblasti pri MLO;
Bajuk Stanka, nameščenka;
Letnar Anton, delavec, nameščen pri Komisiji državne kontrole LRS;
Zajc Franc, predsednik kmetijske obdelovalne zadruge Šmartno;
Jelovšek Jože, predsednik mestne obrtne zbornice;
Tratnik Stane, sekretar rajonskega odbora OF rajona III.

11. *Komisija za gospodarski plan in finance:*

Predsednik:

Lapajne-Oblak ing. Sonja, nameščenka Komiteja za komunalne zadeve.

Člani:

Valič Viktor, nameščenec KDK LRS;
Pelko Gašper, direktor Mestne klavnice;
Božič Lado, pomočnik ministra za finance;
Novak Franjo, nameščenec Gen. direkcije za tekstilno industrijo;
Suhadole Anton, gradbeni delovodja.

12. *Zbor delegiranih odbornikov za volitve predsednika, sodnikov in sodnikov porotnikov okrožnega sodišča*

1. Majer Boris, nameščenec.
2. Onič Franc, profesor, žurnalist za prosveto.
3. Žagar Fani, sekretar MO AFŽ.

4. Luštek Miroslav, družbeni nameščenec.
5. Suhadole Anton, gradbeni delovodja.
6. Štefan Edi, pomočnik ministra za trgovino.
7. Šega Bojan, predsednik IO RLO I.
8. Borštnik Franc, tajnik KSS.
9. Zor Jože, obrtnik.
10. Šušteršič Jernej, kmet-zadružnik.
11. Mavrič Edo, krojač, državni mojster.
12. Maček Anton, predsednik skupščine RLO V.

13. *Disciplinsko sodišče za upravni aparat MLO*

Predsednik:

Podbregar Erna, predsednik Planske komisije MLO.

Namestniki:

Matoh Ivan, poverjenik za delo;

Jelenc Aleš, predsednik sveta za komunalne zadeve;

Mojškerc Janez, poverjenik za stanovanjske zadeve.

Član:

Medveš Draga, nameščenka Kontrolne komisije MLO.

Namestniki:

Kovač Anton, nameščenec Sekretariata za personalno službo MLO;

Gadžijev Marina, nameščenka MLO;

Brumen Ivan, pomočnik poverjenika za trgovino in preskrbo.

14. *Disciplinski tožilci*

1. Jarc Vojteh, pravni referent poverjenišтва za trgovino in preskrbo.

2. Kresnik Miha, pravni referent v Tajništvu MLO.

3. Grošelj dr. Leopold, pomočnik poverjenika za finance.

Ljudski odbor soglasno izvoli predlagane svete in komisije, o katerih glasuje ločeno za vsak posamezni svet in komisijo.

Ker je dnevni red izčrpan, zaključi predsednik zasedanja prvo redno zasedanje Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane ob 19. uri.

Sekretar:

Pečaver Albinca

Predsednik zasedanja:

Krivic Vlado